

Oulun Energia Oy

PL 116
90101 OULU

Viite

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 18 §

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO OULUN ENERGIA OY:N JÄTTEEN LAJITTELUlaitos JA BIOJÄTTEEN KÄSITTELYlaitos –HANKKEEN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOHJELMASTA

Oulun Energia Oy suunnittelee jätteen lajittelulaitoksen, muovinjalostamon, biojätteen käsittelylaitoksen, lannoitelaitoksen ja kuonankäsittelylaitoksen rakentamista Ouluun ja on toimittanut sitä koskevan ympäristövaikutusten arviointiohjelman Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (jäljempänä ELY-keskus) 23.5.2017.

HANKETIEDOT JA YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELY

Hankkeen nimi

Jätteen lajittelulaitos ja biojätteen käsittelylaitos, Oulu.

Hankkeesta vastaava

Jätteen lajittelulaitos ja biojätteen käsittelylaitos -hankkeesta ja ympäristövaikutusten arvioinnista vastaa Oulun Energia Oy, yhteyshenkilöinä Heikki Harju-Autti ja Saara Drees.

Konsulttina arviointiohjelman laatimisessa on toiminut ÅF-Consult Oy, yhteyshenkilönä Arto Heikkinen.

Ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA)

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (YVA-laki 252/2017) liitteen 1 hankeluettelon 11 b) kohdan mukaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan muiden kuin vaarallisten jätteiden polttolaitoksiin tai fysikaalis-kemiallisiin käsittelylaitoksiin, joiden mitoitus on enemmän kuin 100 tonnia jätettä vuorokaudessa, sekä biologisiin käsittelylaitoksiin, jotka on mitoitettu vähintään 20 000 tonnin vuotuiselle jätemäärälle.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus toimii Oulun Energia Oy:n hankkeessa YVA-lain 10 §:n tarkoittamana yhteysviranomaisena.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) tarkoituksena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia.

Arviointiohjelma ja arviointiselostus

Ympäristövaikutusten arviointiohjelman tulee sisältää tarvittavat tiedot hankkeesta ja sen kohtuullisista vaihtoehdoista, kuvaus ympäristön nykytilasta, ehdotus arvioitavista

ympäristövaikutuksista ja niiden selvittämisestä sekä suunnitelma arviointimenettelyn järjestämisestä. Yhteysviranomaisen antaa arviointiohjelmasta lausuntonsa, jossa tarkastellaan YVA-asetuksessa (277/2017) esitettyjen arviointiohjelman sisällöllisten vaatimusten toteutumista.

Arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon perusteella hankkeesta vastaava arvioi hankkeen ympäristövaikutukset ja kokoaa arvioinnin tulokset arviointiselostukseen. Yhteysviranomaisen tarkistaa arviointiselostuksen riittävyyden ja laadun sekä laatii tämän jälkeen perustellun päätelmänsä hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista. Yhteysviranomaisen toimittaa perustellun päätelmän hankkeesta vastaavalle ja tiedoksi hanketta käsitteleville viranomaisille sekä muille asianomaisille viranomaisille.

YHTEENVETO HANKKEESTA

Hanke ja sen vaihtoehdot

Oulun Energia Oy haluaa edistää kiertotaloutta ja yhtiön suunnitelmissa on tarjota tulevaisuudessa laaja palvelukonsepti myös jätehuollolle. Palvelukonsepti sisältää jätteen lajittelulaitoksen, muovinjalostamon, biojätteen käsittelylaitoksen, lannoitelaitoksen ja kuonankäsittelylaitoksen, jotka rakennettaisiin Ouluun. Palvelukonseptiin kuulisi edelleen lisäksi myös jätteenpoltto Laanilan ekovoimalaitoksella.

Hanke on tarkoitus toteuttaa vaiheittain ja jätteen lajittelulaitos olisi tarkoitus käynnistää vuoden 2019 aikana. Jätteen lajittelulaitoksen käynnistäminen ei edellytä muiden laitosten rakentamista, joten ne voidaan toteuttaa myöhemmin. Lisäksi on mahdollista että hankevaihtoehtoihin sisältyvistä laitoksista osa rakennetaan Ruskon jätekeskuksen alueelle ja osa Laanilan teollisuusalueelle.

Suunniteltujen toimintojen kapasiteetit ovat seuraavat: jätteen lajittelulaitos 300 000 tonnia jätettä vuodessa, muovinjalostamo 30 000 tonnia muovia vuodessa, biokaasutuslaitos 95 000 tonnia biojätettä vuodessa, lannoitelaitos 25 000 tonnia lentotuhkaa ja 50 000 tonnia mädätettä vuodessa sekä kuonankäsittelylaitos 30 000 tonnia pohjakuonaa vuodessa.

Arviointiohjelmassa esitetyt arvioitavat vaihtoehdot ovat:

- Vaihtoehto VE1:** Jätteen lajittelulaitos, muovinjalostamo, biojätteen käsittelylaitos, lannoitelaitos ja kuonankäsittelylaitos sijoittuvat Ruskon jätekeskuksen alueelle.
- Vaihtoehto VE2:** Jätteen lajittelulaitos, muovinjalostamo, biojätteen käsittelylaitos, lannoitelaitos ja kuonankäsittelylaitos sijoittuvat Laanilan teollisuusalueelle. Kuonankäsittelylaitoksen toimintaan sisältyvä kuonan varastointi hyötykäyttöön vaikuttavien ominaisuuksien parantamiseksi tapahtuu Ruskon jätekeskuksen alueella.
- Vaihtoehto VE0:** Hankevaihtoehdossa VE0 tarkastellaan hankkeen toteuttamatta jättämistä. Suunniteltuja laitoksia ei rakenneta Ruskoon eikä Laanilaan.

ARVIONTIOHJELMASTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta on kuulutettu YVA-lain 17 §:n mukaisesti Oulun kaupungin ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen virallisilla ilmoitustauluilla 16.8.-15.9.2017. Arviointiohjelma on ollut kuulutusajana nähtävillä Oulu 10:ssä, Oulun kaupungin pääkirjastossa, Koskelan kirjastossa, Kaijonharjun kirjastossa, Puolivälinkankaan kirjastossa, Myllyojan kirjastossa ja Tuiran kirjastossa sekä ELY-keskuksessa.

Arviointiohjelmaa koskeva kuulutus ja asiakirjat ovat olleet nähtävillä myös ELY-keskuksen www-sivuilla.

Arviointiohjelman vireilläolosta on ilmoitettu sanomalehdessä Kaleva 16.8.2017.

Hankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta järjestettiin yleisötilaisuus Hotelli Lasaretissa 21.8.2017. Tilaisuuteen osallistui 19 henkilöä hankkeesta vastaavan ja viranomaisen edustajat mukaan lukien.

LAUSUNNOT JA MIELIPITEET

ELY-keskus pyysi arviointiohjelmasta lausunnon seuraavilta tahoilta:

Oulun kaupunki, Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitos, Oulun kaupungin yhdyskuntalautakunta, Pohjois-Pohjanmaan liitto, Pohjois-Suomen aluehallintoviraston peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualue, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes, Elintarviketurvallisuusvirasto Evira, Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi, Oulu-Koillismaan pelastuslaitos, Luonnonvarakeskus, Museovirasto, Pohjois-Pohjanmaan museo, Kiertokaari Oy (ent. Oulun Jätehuolto Oy), Oulun Vesi liikelaitos, Kemira Chemicals Oy, Laanilan Voima Oy, Eastman/ Taminco Finland Oy, Ari Liquide Finland Oy, Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjois-Pohjanmaan piiri ry, Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry, Oulun luonnonsuojeluyhdistys ry, Haapalehdon Omakotiyhdistys ry, Hintan-Parkkisenkankaan Pienkiinteistöyhdistys ry, Iskon-Pyykösjärven Seudun Omakotiyhdistys ry, Kuivasjärven pienkiinteistöyhdistys ry, Oulun Omakotiyhdistys ry, Puolivälinkankaan Pienkiinteistöyhdistys ry ja Puolivälinkankaan suuralueen asukasyhdistys ry.

Lisäksi jokaisella on ollut oikeus esittää mielipiteensä hankkeesta.

Lausuntoja toimitettiin ELY-keskukselle yhteensä 11 kappaletta. Mielipiteitä ei esitetty.

Seuraavassa on esitetty annetuista lausunnoista pääkohdat.

Lausunnot

Oulun kaupungin yhdyskuntalautakunta toteaa, että Oulun kaupungin kaavoitustilanne on sekä yleiskaavan että asemakaavan osalta pääosin arviointiohjelmassa esitetyn mukainen. Tarkennuksena voidaan todeta, että voimassa olevassa 2. vaihemaakuntakaavassa ja Uuden Oulun yleiskaavassa on esitetty kaksi jätteenkäsittelyaluetta (ej) eli Rusko ja Välimaa. Merkinnällä on osoitettu seudulliset jätteiden vastaanottoon, käsittelyyn ja loppusijoitukseen varatut alueet.

Myös Ruskon jätekeskuksen voimassa olevan asemakaavan asemakaavamerkinnot mahdollistavat suunniteltujen jätteiden lajittelu- ja jalostuslaitosten rakentamisen sekä jätteiden loppusijoituksen alueelle.

Laanilan teollisuusalue on voimassa olevassa Uuden Oulun yleiskaavassa merkitty teollisuus- ja varastoalueeksi, jolla on merkittävä vaarallisia kemikaaleja valmistava tai varastoiva laitos (T/kem) ja osa teollisuusalueesta on merkitty rakennusperinnön, kulttuuriympäristön ja kaupunkikuvan kannalta paikallisesti arvokkaaksi alueeksi.

1. vaihemaakuntakaavassa Laanilan alueelle on merkitty taajamatoimintojen alueen (A) lisäksi energiahuollon alue (en), jossa sijaitsevat maakunnan energiahuollon kannalta tärkeät voimalat ja suurmuuntamot. 2. vaihemaakuntakaavassa on Laanilan alueelle merkitty maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö. Tämä merkintä näkyy heikosti maakuntakaavayhdistelmässä (arviointiohjelman kuva 13, s. 31). Alueen rakennuksia on inventoitu vaihemaakuntakaavoituksen yhteydessä, mutta tarkempi selvitystyö on vielä kesken.

Laanilan teollisuusalueen asemakaavamerkintä mahdollistaa myös suunniteltujen jätteiden lajittelu- ja jalostuslaitosten rakentamisen, mutta esimerkiksi alueen rakennettuun kulttuuriympäristöön liittyvät asemakaavamerkinnot puuttuvat vuonna 1984 vahvistetusta asemakaavasta. Asemakaavan muutostarvetta on vaikea arvioida tässä vaiheessa.

Ruskon jätekeskuksen ja Laanilan teollisuusalueen lähialueiden asemakaavahankkeissa (arviointiohjelman taulukko 5, s. 34) on tapahtunut seuraavat muutokset: 1) Takalaanilantie 564-2250, asemakaava on tullut voimaan 8.6.2017, 2) Pikkukivenpuisto 564-2311, asemakaava on tullut voimaan 30.6.2017 ja 3) Ruskon asemakaavan laajennus 564-2185, asemakaava on tullut voimaan 20.6.2017.

Yhdyskuntalautakunnan mukaan arviointiohjelman luvussa 7 on esitetty varsin yksityiskohtainen suunnitelma hankkeen ympäristövaikutusten arvioimisesta. Liikenteen vaikutukset, kohtaan 7.3.4 tulisi lisätä arviot kuljetuskalustosta ja liikennemääristä eri reiteillä. Vaikutukset maankäyttöön, rakennettuun ympäristöön ja maisemaan, kohtaan 7.3.9 tulisi lisätä mahdolliset vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen sekä vaikutukset Ruskon jätekeskuksen ja Laanilan teollisuusalueen kehitysnäkymiin tulevaisuudessa. Laanilan hankealueella ja sen vieressä sijaitseviin rakennuksiin sekä alueen rakennettuun kulttuurimaisemaan kohdistuvat vaikutukset tulee selvittää.

Vaikutusten arviointivaiheessa tulisi olla tarkempaa tietoa laitosrakennusten koosta ja sijoittelusta sekä maankäyttösuunnitelmat. Hankeen sijoituspaikkaa arvioitaessa tulisi tarkastella myös ympäristön asettamia vaatimuksia ja mahdollisuuksia näiden vaatimusten huomioon ottamiseen sekä toiminnan laajenemismahdollisuudet tulevaisuudessa.

Oulun seudun ympäristötoimen mielestä jätteen lajittelulaitoksen ja biojätteen käsittelylaitoksen arviointiohjelmassa on pääosin huomioitu asiat, jotka arviointiohjelmassa tulee esittää.

Oulun seudulla on toimivia jätteenkäsittelylaitoksia ja vireillä on muita vastaavia laitoshankkeita. Arviointiohjelmassa on vielä syytä tarkastella vastaanotettavien jätteiden riittävyttä laitoksen toteuttamiseen suunnitellulla tavalla.

Muovinjalostamoon vastaanotettavien muovien laatua tulee tarkentaa, esim. voidaanko laitoksella käsitellä maatalousmuoveja ja rakennusmuoveja kuten styroxia. Biojätteen käsittelylaitoksen osalta tulee selvittää mädätteen jatkojalostus- ja käyttömahdollisuudet. Biojätteen ja jätevesipuhdistamolietteen yhteiskäsittely voi vaikeuttaa mädätteen lannoitekäyttöä maataloudessa. Lannoitelaitoksen tuotteiden markkinat tulee selvittää. Samoin tulee selvittää minne polttoon päätyvä mädäte toimitetaan.

Muovinjalostamolla käytetään runsaasti erilaisia kemikaaleja. Näiden osalta on syytä arvioida jätevedenpuhdistamolle lähtevän jäteveden laatua.

Liikenteen vaikutusten arvioinnissa tulee huomioida hankkeen vaikutus Kuusamontien ruuhkaisuuteen erityisesti Kemiran kohdalla ja selvittää aiheuttaako hanke liikenteen hidastumista. Suojelualueissa tulee esittää myös kaavojen mukaiset suojelualueet.

Pohjois-Pohjanmaan liitto toteaa, että vaihtoehdon 1 mukainen hanke sijoittuu Pohjois-Pohjanmaan 2. vaihemaakuntakaavassa osoitetun materiaalikeskuksen tai jätteenkäsittelyalueen (ej) alueelle. Merkinnällä osoitetaan seudulliset jätteiden vastaanottoon, käsittelyyn ja loppusijoitukseen varatut alueet. Vaihtoehdon 2 mukainen hanke sijoittuu Pohjois-Pohjanmaan 1. vaihemaakuntakaavassa osoitetun energiantuotannon (en)/taajamatoimintojen (A) alueelle. Maakuntakaavassa ei ole osoitettu erikseen taajamarakenteen sisälle sijoituvia teollisuusalueita. Taajamatoimintojen alueet käsittävät siten myös teollisuusalueita.

Pohjois-Pohjanmaan 2. vaihemaakuntakaavassa Laanilan alue on osoitettu osin maakunnallisesti arvokkaaksi rakennetun kulttuuriympäristön alueeksi. Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti arvokkaat aluemaiset rakennetut kulttuuriympäristöt ja tieosuudet. Osa kohteista ei näy kaavakartalla; luettelo kaikista maakunnallisesti arvokkaista rakennetuista

kulttuuriympäristöistä ja –kohteista on esitetty kaavaselostuksen liitteissä 4 ja 5. Suunnittelumääräysten mukaan alueiden käytön suunnittelussa tulee edistää kulttuuriympäristön maakunnallisten arvojen säilymistä. Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa on otettava huomioon rakennettu kulttuuriympäristö ja sen ominaislaatu. Suunnittelussa tulee erityisesti kiinnittää huomiota Pohjois-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö 2015 –selvitykseen kirjattuihin arvoihin ja ominaispiirteisiin. Kuntakohtaiset inventointiraportit ovat saatavissa osoitteesta http://www.pohjois-pohjanmaa.fi/aluesuunnittelu/maakuntakaavoitus/2_vaihemaakuntakaava.

Arviointiohjelmassa maakuntakaavatilanne on Pohjois-Pohjanmaan liiton mukaan kuvattu osin puutteellisesti. Vuonna 2006 lainvoiman saaneen maakuntakaavan uudistaminen on aloitettu vuonna 2010. Pohjois-Pohjanmaan 1. vaihemaakuntakaava ja 2. vaihemaakuntakaava ovat lainvoimaisia. Hankealueita koskevat merkinnät sisältyvät 1. ja 2. vaihemaakuntakaavaan. Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaava on vireillä.

Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää tärkeänä, että hankkeen vaikutukset alueiden nykyiseen ja suunniteltuun muuhun maankäyttöön sekä rakennettuun ympäristöön arvioidaan huolellisesti. Liitto esittää, että hankkeen seurantarvymään kutsutaan myös Pohjois-Pohjanmaan liiton ja Pohjois-Pohjanmaan museon edustajat.

Pohjois-Pohjanmaan museo on antanut lausunnon, joka koskee arkeologista kulttuuriperintöä. Museon mukaan vaihtoehtoisilla sijoitusalueilla ei sijaitse muinaismuistolain (295/1963) tarkoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä, mikä on todettu arviointiohjelman kohdassa 6.2.2. Lähteenä on käytetty Museoviraston ylläpitämässä kulttuuriympäristön palveluikkunassa olevaa muinaisjäänösrekisteriä. Palveluikkunan osoitteeksi on ilmoitettu www.kymppi.fi, oikea osoite on www.kyppi.fi.

Hankkeella ei ole vaikutusta arkeologiseen kulttuuriperintöön, eikä Pohjois-Pohjanmaan museolla ole muuta huomautettavaa arviointiohjelmasta.

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston peruspalvelut, oikeusturva ja luvat –vastuualue katsoo, että arviointiohjelmassa esitetään arvioitavaksi merkittävimmät elinympäristön terveellisyyteen kohdistuvat vaikutukset kuten haju-, melu-, pöly- ja viihtyisyysvaikutukset.

Arviointiohjelman kappaleessa 2.3.2 todetaan, että hankevaihtoehtojen sijoituspaikkoina ovat olemassa olevat teollisuusalue ja jätteenkäsittelyalue eikä hanke vaadi sijoittumista muille alueille, siten hanke ei estä valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutumista. Arviointiselostuksessa olisi vastuualueen mukaan syytä avata tarkemmin, mitä tällä tarkoitetaan.

Vastuualueen mukaan arvioinnissa pitäisi tuoda tarkemmin esille millä perusteella on päädytty esittämään näitä kahta vaihtoehtoisia sijoituspaikkaa toiminnalle sekä esitetyn palvelukonseptin muodostuminen yhdeksi hankekokonaisuudeksi.

Esimerkiksi vaihtoehtotarkastelussa olisi syytä tuoda esille onko kaikkien konseptiin kuuluvien kokonaisuuksien oltava samassa paikassa eli onko niille löydettävissä selkeä synerginen toiminta-alue. Tarkastelun tärkeys korostuu etenkin siitä näkökulmasta, että Laanilan vaihtoehto toteutuessaan toisi Ouluun uuden laajamittaisen jätteiden teollisuusluonteisen käsittelyalueen Ruskon lisäksi.

Samoin on syytä ottaa Ruskon jätekeskuksen osalta huomioon synergia-alue siellä jo olevien vastaavien toimintojen kanssa ja Laanilan osalta vastaavasti synergia-alue siellä jo sijaitsevien voimalaitosten kanssa. Esimerkiksi Ruskossa on jo tällä hetkellä toimiva biokaasun puhdistus- ja jalostuslaitos.

Vastuualueen käsityksen mukaan hankkeen toiminnot kokonaisuudessaan vaativat runsaasti varastointitilaa (mm. kuonan pitkäaikainen varastointi), mikä on syytä tuoda esille omana kokonaisuutenaan eri vaihtoehdoissa.

Nykytilassa tapahtuvan muutoksen lisäksi vaikutustarkastelussa on syytä tuoda esille alueilla jo olevan toiminnan ja nyt esitetyn toiminnan yhteisvaikutukset mm. haju-, melu- ja pölyvaikutusten osalta etenkin häiriötilanteissa.

Arviointiselostuksessa tulisi esittää tarkemmin mihin menetelmiin tehdyt melu-, pöly- ja hajuarviointit perustuvat ja miten em. haittojen muodostumisen vähentäminen toteutetaan prosessin eri vaiheissa.

Eri tekijöiden (haju, pöly, melu) vaikutusalueet on syytä esittää havainnollisesti kartalla, jossa näkyvät häiriintyvät kohteet, asuinalueet ja ao. alueilla asuvien ihmisten määrä sekä asutuksen mahdolliset kasvusuunnat.

Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran mukaan arvioitavat vaihtoehdot VE1 ja VE2 eivät ole toteuttamiskelpoisia arviointiohjelmassa esitetystä muodosta. Biokaasulaitoksessa muodostuva mädätysjännös ja jätteenpolttolaitoksessa syntyvä tuhka eivät kuvatulla tavalla toteutetuissa hankkeissa ole lannoitevalmistekelpoisia. Hankesuunnitelmaa tulisivatkin muuttaa siten, että käsittelyssä muodostuville mädätysjännökselle ja tuhkalle löydetään jokin muu hävittämis- tai loppukäyttötapa kuin käyttö lannoitteena tai maanparannusaineena. Vaihtoehtoisesti vastaanotettavia jakeita tulisi muuttaa siten, että muodostuvia tuotteita voidaan käyttää lannoitevalmisteina.

Arviointiohjelman mukaan mekaanisessa jätteen lajittelulaitoksessa käsiteltäisiin vuodessa 300 000 tonnia kuntien jätehuoltomääräysten mukaan lajiteltua yhdyskuntajätettä ja vastaavaa kaupan ja teollisuuden jätettä, joka voisi olla peräisin myös ulkomailta. Jätteestä erotettava biohajoava aines toimitettaisiin rakennettavaan biokaasulaitokseen ja kierrätyspolttoaineeksi soveltuvat jakeet jätteenpolttolaitokseen. Biokaasulaitoksen mädätysjännöksestä ja jätteenpolttolaitoksen lentotuhkasta on ilmoitettu valmistettavan lannoitelaitoksessa lannoitteita metsä- ja maatalouteen.

Sekajätteestä eroteltu aines ei sovellu lannoitevalmisteeksi tai sen raaka-aineeksi. Lannoitevalmistelain 539/2006 5 § mukaan lannoitevalmisteen raaka-aineiden tulee olla turvallisia. Evira katsoo että sekajätteestä eroteltu biohajoava jae ei täytä tätä turvallisuuden vaatimusta. Sekajäte sisältää lannoitevalmisteen raaka-aineeksi soveltumattomia jätteitä, joissa voi olla esimerkiksi erilaisia haitallisia aineita joiden toteamiseen ei ole vakiintunutta käytäntöä. Vastaava turvallisen raaka-aineen vaatimus on kirjattu myös luonnokseen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen lannoitevalmisteista, jossa edellytetään, että lannoitevalmisteena käytettävän mädätysjännöksen valmistuksessa käytettävä direktiivissä 2008/98/EY tarkoitettu biojäte on oltava peräisin biojätteen erilliskeräyksestä jätteiden syntypaikalla.

Yhdyskuntajätteen käsittelyssä muodostuvaa kierrätyspolttoainetta poltettaessa muodostuva tuhka ei myöskään sovellu lannoitekäyttöön. Markkinoille saatettavaksi lannoiteeksi tai lannoitteen raaka-aineeksi soveltuu ainoastaan puun ja turpeen poltosta muodostuva tuhka. Puun ja turpeen tuhalla tarkoitetaan sivutuotetta, joka muodostuu poltettaessa turvetta, puuhaketta, kuorijätettä, ensiomassan tai massasta valmistettavan paperin tuotannon yhteydessä syntyvää kuituainetta sisältävää kasviperäistä jätettä, käsittelemätöntä puujätettä, peltobiomassoja, kuten ruokohelpi, olki, vilja, öljykasvit, paju ja järviruoko tai näiden seosta sekä puu-, turve- tai kasvibiomassapohjaisen polttoaineen valmistuksessa syntyvää tuhkaa. Poltossa voidaan käyttää myös muita edellä mainittuihin raaka-aineisiin verrattavia puhtaita puuperäisiä aineksia.

Lisäksi tulee huomioida lannoitevalmisteen metsäkäytön rajoitteet ja jätevesilietteen käyttöön liittyvät rajoitteet edellyttäen, että tuote raaka-aineittensa ja muiden ominaisuuksiensa puolesta soveltuisi lannoitekäyttöön. Ympäristövaikutusten arviointiohjelman luvussa 4.6. esitetään lentotuhkasta ja mädätteestä valmistettavaa seosta käytettävän lannoitteena maan- ja metsätaloudessa. Orgaanisia lannoitteita, orgaanisia kivennäislannoitteita ja maanparannusaineita ja näiden seoksia voi käyttää ainoastaan pelto- ja puutarhakäytössä, viherrakentamisessa sekä maisemoinnissa. Orgaanista ainetta sisältävät lannoitevalmisteet eivät sovellu metsälannoitukseen. Puhdistamolietettä sisältävien tuotteiden käytössä tulee

lisäksi huomioida, että niitä ei saa käyttää viljeltäessä kasveja, joita käytetään ihmisten ravinnoksi tai rehuksi tuoreena tai syömällä maanalainen osa.

Arviointiohjelman luvussa 5.5. käsitellään lannoitevalmistelain ja sivutuoteasetuksen vaatimusta laitoshyväksynnästä. Lannoitevalmistelain vaatimukset eivät koske biokaasulaitosta, mikäli mädätysjäätös ei sovellu käytettäväksi lannoitevalmisteenä tai lannoitevalmisteen raaka-aineena. Kun biokaasulaitoksessa käsitellään eläinperäisiä sivutuotteita, laitoksella tulee tässäkin tilanteessa olla sivutuoteasetuksen edellyttämä laitoshyväksyntä. Hygienisointiyksikköä ei kuitenkaan vaadita biokaasulaitoksessa, mikäli mädätysjäätös hävitetään tai hyödynnetään sivutuoteasetuksen vaatimusten mukaisesti, esimerkiksi polttamalla mädätysjäätös.

Kiertokaari Oy (ent. Oulun Jätehuolto Oy) toteaa lausunnossaan, että hanke tukee EU:n kiertotalouspakettia, valtakunnallista ja alueellista jätesuunnitelmaa, Pohjois-Pohjanmaan bionalouden kehittämisstrategiaa sekä useita muita valtakunnallisia ja alueellisia strategioita, suunnitelmia ja ohjelmia.

Toimintojen sijoittumisen osalta lausunnonantaja pitää parhaana vaihtoehtoa VE1, toimintojen sijoittamista Ruskon jätekeskuksen alueelle. Ruskon jätekeskuksen alue on asemakaavassa merkitty jätteenkäsittelyalueeksi ja kaikki hankkeessa suunnitellut toiminnot edellyttävät jätteiden vastaanottoa, käsittelyä ja varastointia.

Jätteen mekaanisen lajittelulaitoksen vuosittainen kapasiteetti, 300 000 tonnia, edellyttää toiminnalta riittäviä varauksia vastaanotto- ja varastointitilaan. Käsiteltävän jätteen määrä vaihtelee, todennäköisesti esimerkiksi kesäaikaan vastaanotettavan jätteen määrä on suurempi kuin muina vuodenaikoina. Lisäksi energiana hyödynnettävien jätteiden välivarastointimäärät kasvavat kesäaikaan. Vastaanoton ja varastointitilan määrittelyssä on lisäksi huomioitava huoltotyöt ja häiriötilanteet sekä jätteiden käsittelylaitoksella että laitoksilla, jonne lajiteltuja materiaaleja toimitetaan jatkokäsittelyyn. Jatkokäsittelyn ja hyödyntämisen toteutumisen varmistamiseksi on syytä varmistaa toimitussopimusten riittävyys prosessoiduille jättejakeille.

Muovinjalostamon, biojätteiden käsittelylaitoksen, lannoitelaitoksen ja kuonankäsittelylaitoksen osalta on kuvattuna tuotanto- ja käsittelyprosessit sekä vuosikapasiteetit. Näiden toimintojen osalta lausunnonantaja pyytää kiinnittämään huomiota siihen, miten varmistetaan vastaanotto ja tilapäinen varastointi myös prosessin häiriötilanteissa, jolloin käsittelylaitoksilla on estynyt tai hidastunut.

Lausunnonantajan mielestä ympäristövaikutusten arvioinnissa olisi kiinnitettävä erityistä huomiota laitosten mahdollisiin häiriötilanteisiin ja niihin varautumiseen, jotta varmistetaan ympäristöasioiden hyvä hallinta kaikissa olosuhteissa.

Oulun Vesi liikelaitos toteaa, että sekä Ruskon että Laanilan sijoituspaikkavaihtoehdoissa vesijohto- ja viemäriverkoston kapasiteetti on riittävä hankkeen tarpeisiin.

Arviointiohjelmassa esitetyt viemäritävät jätevedet poikkeavat asumajätevedestä. Oulun Vesi voi vesihuoltolain (119/2001) mukaisesti asettaa rajoituksia viemäriin johdettavan jäteveden laadulle ja määrälle, sekä periä korotettua jätevesimaksua jäteveden määrän ja laadun perusteella. Asumajätevedestä poikkeavasta jätevedestä on oltava mahdollista ottaa näyte laadun selvittämiseksi ennen jätevesien laskemista Oulun Veden viemäriin. Näytteenottopisteen valinnassa on huomioitava että pitoisuuksien laimentaminen on kiellettyä eikä näyte saa sekoittua mahdollisesti alueella olevien muiden toimijoiden jätevesiin.

Asumajätevedestä poikkeavien jätevesien vastaanottamisesta sovitaan erillisellä teollisuusjätevesisopimuksella. Oulun Energia Oy:n tulee olla suunnitteluvaiheessa yhteydessä Oulun Veteen teollisuusjätevesisopimuksen laatimiseksi ennen toiminnan aloittamista.

Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitos toteaa, että hankkeen laitokset lisäävät toteutuessaan merkittävästi raskasta liikennettä. Kasvava raskaan liikenteen määrä voi olla ongelma

erityisesti hankevaihtoehdossa VE2, mikäli uusien laitosten liikenne ohjataan Typpitielle jonka kautta ajetaan myös Laanilan teollisuuspuiston kemikaalikuljetukset. Hankkeen liikennevaikutusten arvioinnissa on syytä huomioida Laanilan nykyiset kemikaalikuljetukset ja muu raskas liikenne hankevaihtoehdossa VE2.

Laanilan teollisuuspuisto on Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) nimeämä ns. dominoalue, jossa vaarallisten kemikaalien käsittelyssä ja varastoinnissa tapahtuva suuronnettomuus voi lievitä laitokselta toiselle. Biojätteen käsittelylaitokseen liittyvä biokaasun tuotanto tuo oman lisänsä Laanilan teollisuuspuiston onnettomuusriskeihin. Erityisesti biokaasun varastointi (kaasukello) on syytä huomioida tarkemmin ympäristövaikutusten arvioinnissa. Kaasuvarastolla voi olla vaikutuksia mm. alueen dominoselvitykseen.

Hankkeen kuvauksessa ei ole arvioita suunniteltujen laitosten henkilöstömääristä. Laanilan teollisuusalueella varastoidaan ja käsitellään vaarallisia kemikaaleja, joista voi onnettomuustilanteessa aiheutua vakavaa vaaraa terveydelle. Onnettomuusriskien hallinnan näkökulmasta on tarkoituksenmukaista välttää ainakin henkilöstövaltaisen toiminnan tuomista vaarallisia kemikaaleja käsittelevälle teollisuusalueelle. Tämä ei sinänsä lausunnonantajan mukaan liity ympäristövaikutusten arviointiin, mutta on hyvä huomioida laitosten sijoituspaikkaa arvioitaessa.

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjois-Pohjanmaan piiri ry toteaa, että Euroopan komissio on ottanut tavoitteeksi vähentää jätteiden syntymistä ja edistää kiertotaloutta Euroopassa. Myös Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan pitkän aikavälin jätehuollon kehittämissuunnitelmassa todetaan ensimmäisenä tavoitteena jätteen määrän vähentäminen (sisältäen jätteen synnyn ehkäisy). Lausunnonantajan mukaan hanke edistää kiertotaloutta ja syntyvä biokaasu voi korvata fossiilisia liikennepolttoaineita mutta hanke ei kuitenkaan vähennä jätteiden syntymistä. Tieto siitä, miten jätteen määrän vähentämistavoitteessa on onnistuttu, olisi hyvä esittää arviointiselostuksessa.

Lausunnonantajan mukaan arviointiohjelmasta puuttuu todellinen vaihtoehtojen tarkastelu. Hankevaihtoehtoina olisi voinut olla esimerkiksi kiertotalouden maailmanlaajuinen haaste, maailman fosforivarantojen lisääntyvä käyttö, niiden rajallisuus ja ehtyminen. Vaihtoehtoisena tarkasteluna olisi voinut olla myös syntypaikkalajittelun tehostaminen ja laajentaminen.

Laitoksen raaka-aineen päähankinta-alueella Pohjois-Suomessa syntyvän jätteen määrä ei riitä täyttämään laitoksen kapasiteettia. Arviointiohjelmassa todetaankin, että kaupan ja teollisuuden jäte voi olla peräisin myös ulkomailta. Arviointiselostuksessa tulisi esittää laitokselle päähankinta-alueen ulkopuolelta tulevista jätemääristä ja sisällöstä. Arviointiselostuksessa tulisi arvioida kiertotalouden kehityskulkuja ja niiden vaikutusta laitosten mitoitukseen ja kannattavuuteen laitosten elinkaaren aikana.

Biojätteen käsittelylaitoksen mädätteestä tehty lannoite voi olla elintarviketuotantoon kelpaamatonta. Typpi, fosfori ja hivenaineet päätyvät viherrakentamiseen. Vielä huonompi vaihtoehto lausunnonantajan mukaan on mädätteen päätyminen polttoon energiana hyödynnettäväksi. Tämä veisi pohjan ravinteiden kierrätykseltä. Elintarviketuotannon määräysten vaikutuksia laitoksen toimintaan olisi siksi syytä kartoittaa ja esittää arviointiselostuksessa.

Arviointiohjelmassa on esitetty virheellisesti että hanke ei liittyisi hankkeesta vastaavan tai muiden toimijoiden hankkeisiin. Hanke kuitenkin liittyy esim. Laanilan ekovoimalaitoksen toimintaan ja voi liittyä myös Laanilaan suunnitellun uuden yhteistuotantovoimalaitoksen toimintaan. Arviointiohjelmassa mainitaan lajittelulaitoksen jätejakeista mm. kierrätyspolttoaine ja kierrätyskelvoton materiaali hyödynnettäväksi energiana ekovoimalaitoksessa. Olennainen tieto on myöskin se, paljonko hankkeen laitoksista syntyy materiaalia loppusijoitettavaksi.

Arviointiohjelmassa mainitaan uusiomuovirakeiden teossa käytettäviä kemikaaleja. Kemikaalien ominaisuudet on hyvä kuvata. Lisäksi on arvioitava muovilaatujen sisältämät aineet ja niiden merkitys prosessissa ja ympäristössä.

Lausunnonantajan mukaan keskeisimmät vaikutusarviot koskevat jätehuollon kehityksen ohella vaikutuksia lähialueeseen sekä kaupungin ilmanlaatuun. Arviointiohjelmassa todetaan, että vesistö- ja kalatalousvaikutuksia ei tarvitse arvioida koska jätevedet johdetaan jätevedenpuhdistamolle eikä suoraan vesistöön. Lausunnonantajan mukaan on tarpeen arvioida kaikkien jätevesien sisältämiä aineita ja niiden määriä sekä niiden jätevedenpuhdistukselle aiheuttamaa kuormitusta ja vaikutuksia mereen.

Kuivasjärven Seutu (Kuivasjärven pienkiinteistöyhdistys ry) toteaa yleisesti, että arviointiohjelmaan on sisällytetty viisi erillistä hanketta, jotka eivät välttämättä edes liity toisiinsa ja siten kokonaisuus on sekava. Arviointiohjelmasta ei käy selkeästi ilmi se, mikä laitos sijoittuu millekin alueelle. Lausunnonantaja ehdottaakin hankkeiden eriyttämistä erillisiin loogisiin kokonaisuuksiin, esimerkiksi kahteen eri kokonaisuuteen.

Laitosten sijoituspaikasta lausunnonantaja toteaa, että Ruskon sijoituspaikkavaihtoehdossa vaikutuksia on arvioitava sen mukaan, mitä yleiskaavassa on suunniteltu rakennettavaksi tulevaisuudessa. Yleiskaavas suunnitelmissa on myös Ruskon alueen läheisyydessä nykyistä huomattavasti enemmän asuinrakennuksia.

Molempien sijoituspaikkavaihtoehtojen osalta ympäristöhaittoja arvioitaessa on otettava huomioon lähistöllä olevat asuinalueet, lausunnonantajan mukaan uusien laitosten sijoittaminen kyseisille alueille ei ole nykyaikaa.

Biojätteen käsittelylaitoksen osalta on arvioitava laitoksen toimintaa ja toimintahäiriöitä eri olosuhteissa. Esim. kova pakkanen voi tuottaa ongelmia jotka on hyvä tiedostaa jo ennen laitoksen varsinaista suunnittelua. Biokaasulaitoksen toiminta ei ole häiriötöntä ja lausunnonantaja kyseenalaistaa onko laitosta järkevää sijoittaa Oulun Serviisiin suurkeittiö Löökin läheisyyteen. Nykyisin Ruskossa toimivan biokaasulaitoksen häiriötilanteissa hajuhaittoja on havaittu myös Kuivasjärvellä ja sen vuoksi hajuhaittojen leviämistä tulisi käsitellä laajemmin.

Hajuhaittojen estämiseksi kaikki käsittelyyn tulevat biojätteet olisi käsiteltävä suljetuissa tiloissa. Biojätteen varastointia ei pitäisi sallia edes väliaikaisesti koska se kokemusten mukaan aiheuttaa huomattavia hajuhaittoja. Myöskään minkäänlaista kompostointia/jälkikompostointia ei tulisi sallia.

Lausunnonantajan mukaan meluvaikutusten tarkastelualue voisi olla laajempi. Melua aiheuttavien toimintojen, kuten murskainten sijoitteluun tulee kiinnittää erityistä huomiota. Murskaimet on sijoitettava äänieristettyihin tiloihin, jotta melun leviäminen ympäristöön voidaan estää. Jätteen mekaaninen lajittelulaitos olisi sijoitettava kokonaisuudessaan äänieristettyyn tilaan.

Arviointiselostuksessa on käsiteltävä myös sadevesien aiheuttamia päästöjä alueiden vesistöihin. Kaikenlainen varastointi, väliarastointi, prosessivuodot ja prosessihäiriöt aiheuttavat riskin kaupunkialueiden vesistöjen pilaantumiselle. Lähivesistöt Pyykösjärvi, Lopakkoja, Laholaisoja, Kuivasjärvi ja Kuivasoja on otettava arvioinnissa huomioon. Muovinjalostamon osalta on lausunnonantajan mukaan tarkasteltava muovijakeiden tai pesulietteen leviämistä ympäristöön.

Poikkeustilanteiden arvioinnissa tulisi pyrkiä arvioimaan kattavasti epätodennäköinenkin tapahtuma tai tapahtumasarja ja sen vaikutukset ympäristöön sekä se, miten mahdolliset vaikutukset saadaan minimoitua. On tärkeää tehdä riskinarvioinnit, jotta mahdolliset häiriötilanteiden aiheuttamat päästöt olisivat mahdollisimman pienet.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja yhtenäistä huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia. Ottaen huomioon Oulun Energia Oy:n jätteen lajittelulaitos ja biojätteen käsittelylaitos –

hankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta annetut lausunnot ELY-keskus esittää yhteysviranomaisen lausuntona seuraavaa:

Hankekuvaus

Arviointiohjelmassa on esitetty tiedot hankkeen sijoittumisesta, hankkeesta vastaavasta sekä hankkeen tarkoituksesta. Hankkeesta vastaavan tarkoituksena on tarjota tulevaisuudessa laaja palvelukonsepti myös jätehuollolle. Palvelukonsepti sisältää jätteen lajittelulaitoksen, muovinjalostamon, biojätteen käsittelylaitoksen, lannoitelaitoksen ja kuonankäsittelylaitoksen, jotka rakennettaisiin Ouluun. Palvelukonseptiin kuuluisi edelleen lisäksi myös jätteenpolto Laanilan ekovoimalaitoksella.

Hankkeen teknisestä kuvauksesta käy yleisluontoisella tasolla selville mitä prosesseja ja toimintoja hanke pitää sisällään, kuvausta ei kuitenkaan voida pitää riittävänä. Hankkeen tekninen kuvaus sisältää hankkeeseen kuuluvien laitosten yleispiirteisen kuvauksen, mutta on puutteellinen etenkin laitoksen tuotteiden kuten biokaasun ja mädätteen jalostus- ja hyödyntämisprosessin osalta. Vaikka arviointiohjelmassa on esitetty hankkeen eri toiminnoista varsin yleispiirteiset toiminnan kuvaukset, voidaan niiden perusteella kuitenkin arvioida kyseessä olevan varsin laajamittainen jätteenkäsittelylaitoskokonaisuus.

Arviointiohjelman mukaan laitoksella tuotettu biokaasu käytetään Oulun Energia Oy:n omassa toiminnassa tai myydään. Arviointiselostuksessa tulee esittää kartalla nykyisen kaasuverkon sijainti ja siihen liittyneet toimijat sekä mahdollinen kaasuverkon laajentaminen.

Arviointiohjelmassa on mainittu, että biokaasulaitoksen tuotantoprosessiin kuuluu biokaasun puhdistus ja jalostus (liikenne)polttoaineeksi. Arviointiohjelmassa ei kuitenkaan ole esitetty tarkempia tietoja jalostuslaitoksesta eikä liikennepolttoaineen hyödyntämisestä. Liikennepolttoaineen hyödyntämisen osalta arviointiselostuksessa tulee esittää ainakin arvio mahdollisista liikennepolttoaineen käyttäjäryhmistä ja käyttäjämääristä sekä siitä, miten liikennepolttoaineen tankkausasema sijoittuisi valtakunnallisessa verkostossa. Lisäksi arviointiselostukseen tulee liittää suunnitelma liikennepolttoaineen siirtolinjan sijoittumisesta sekä tiedot mahdollisista liikennepolttoaineen maakuljetuksista vaihtoehtona siirtolinjalle ja niiden ympäristövaikutuksista.

Arviointiohjelman luvussa 4.5. (s. 23) on mainittu, että biokaasulaitoksen prosessissa tarvittava kuuma vesi tuotetaan lämpökeskuksessa. Kyseinen lämpökeskus lienee sama kuin arviointiohjelman sivulla 25 mainittu polttoaineteholtaan 1 MW:n kattilalaitos, joka tuottaa mädätyslaitoksen tarvitseman lämmön. Laitos tulee esittää myös arviointiselostuksen vaihtoehtotarkastelussa (taulukko). 1 MW:n lämpölaitos on luvanvarainen silloin, kun se on osa muuta luvanvaraista toimintaa (VNA 750/2013, 1 § 1 momentin 2 kohta), joten myös lämpölaitoksesta tulee esittää riittävä kuvaus arviointiselostuksessa ja ottaa huomioon siitä aiheutuvat vaikutukset hankekokonaisuuteen.

Energiantuotantolaitos ja (liikenne)polttoaineen jalostaminen ja hyödyntäminen ovat osa biojätteen käsittelylaitoksen toiminnallista kokonaisuutta ja niiden vaikutukset tulee arvioida osana hankekokonaisuutta.

Arviointiselostuksessa on karttapohjalla esitettävä riittävässä laajuudessa kaikki hankkeen vaatimat toiminnot (laitosalue, energiantuotantolaitos, varastoalueet ja –altaat/säiliöt) ja niiden laajuudet, jotta vaikutukset voidaan arvioida mahdollisimman kattavasti toimintakokonaisuutena. Raaka-aine-, polttoaine-, tuote-, välituote-, jäte- yms. varastot tulee esittää varastoaluekohtaisesti. Lisäksi tulee esittää tarkempaa tietoa laitosrakennusten koosta sekä laitteistojen, rakennusten ja rakenteiden sijoittuminen laitosalueella.

Arviointiohjelmassa eri toiminnoissa käsiteltävät jätteet on esitetty sanallisesti varsin yleispiirteisesti, mutta vastaanotettavat jätteet tulee esittää tarkemmin myös taulukkona siten, että vastaanotettavat jätteet jätemäärineen ilmoitetaan tunnusnumeroilla varustetuilla jätenimikkeillä (VNA 179/2012, liite 4 jäteluettelo). Tämä auttaa hahmottamaan vastaanotettavien ja käsiteltävien jätenimikkeiden kokonaisuutta pelkkää sanallista kuvausta paremmin. Vaikka hankkeen suunnittelun alkuvaiheessa kaikkia vastaanotettavia jätteitä ei

vielä voitaisikaan tietää täsmällisesti, on vastaanotettavat jätteet kuvattava riittävällä luotettavuudella että vaikutusten arviointi on mahdollista tehdä. Eri jätenimikkeillä voi olla laadultaan tai merkittävyydeltään erilaisia vaikutuksia esim. käsittelymenetelmien tai käsittelystä aiheutuvan immissiohaitan suhteen. Esim. laitokselle vastaanotettavan biohajoavan jätteen laadulla voi olla merkitystä vaikutusten merkittävyyteen, mikä on tarpeen ottaa huomioon vaikutusarviointia tehtäessä. Hankkeesta vastaavalla on selvillääolovelvollisuus vastaanotettujen jätteiden laadusta ja soveltuvuudesta laitoksen prosessiin.

Samoin eri toiminnoissa hyödyntämisprosessin läpikäyneistä materiaaleista tulee esittää ainakin alustavat arviointikriteerit siitä lakkaako materiaali hyödyntämistoimen seurauksena olemasta jätettä vai onko sillä edelleen jäteominaisuuksia, joiden vuoksi materiaalia on edelleen pidettävä jätteenä. YVA-lain mukaisesti arviointiselostusta on voitava hyödyntää myös lupamenettelyssä, joten hankkeesta vastaavan tekemät selvitykset edesauttavat myös toiminnan lupamenettelyn sujuvuutta.

Arviointiohjelman luvussa 4.2. jätteiden alkuperästä sanotaan, että jätteen lajittelulaitoksella ja biojätteen käsittelylaitoksella käsiteltävät yhdyskuntajätteet ja niihin rinnastettavissa oleva kaupan ja teollisuuden jätteet sekä puhdistamolietteet tuodaan pääasiassa koko Pohjois-Suomen alueelta. Laitokselle tulevat yhdyskuntajätteet on lajiteltu kuntien jätehuoltomääräysten mukaisesti, mikä on riittävä lajitteluaste hankkeen kannalta. Edellä sanotusta herää kysymys onko hankkeeseen sisältyvien toimintojen, erityisesti mekaanisen lajittelulaitoksen ja biojätteen käsittelylaitoksen, tarkoituksena toimia osaltaan myös jätelain 43 §:ssä tarkoitettuna kunnalle kuuluvan jätehuollon palvelutehtävän hoitajana koska arviointiohjelman tekstistä voi saada käsityksen että hankkeen laitoksilla otetaan vastaan ja käsitellään jätelain 32 §:n nojalla kunnan vastuulle kuuluvaa jätettä. Tällä hetkellä Oulun seudulla kunnan vastuulle kuuluvat jätehuollon palvelutehtävät ovat Kiertokaari Oy:llä. Tämä seikka, ml. hankkeen suhde tältä osin Kiertokaari Oy:n toimintoihin, tulee selventää arviointiselostuksessa. Jätelaissa säädettyyn kunnan jätehuoltovastuuseen on kuitenkin mahdollisesti tulossa muutoksia, sillä tällä hetkellä on vireillä luonnos hallituksen esitykseksi jätelain muuttamisesta, jonka mukaisesti kunnille säädetty vastuu rajattaisiin pääosin vain asumisessa syntyvään jätteeseen. Jätelakiin lisättäisiin myös jätelain ja julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön yhteensovittamiseksi tarpeelliset sidosyksikköjä koskevat säännökset. Lisäksi kunnan toissijaisten jätehuoltopalvelujen järjestämiselle säädettyjä edellytyksiä täsmennettäisiin nykyisestä.

Mikäli vastaanotettua jätettä varastoidaan käsittelylaitoksilla ennen käsittelyä, tulee esittää jätteen varastointitapa sekä maksimi kertavarastointimäärä ja maksimi varastointiaika. Arviointiselostuksessa tulee myös kuvata miten toimitaan laitoksen häiriötilanteessa jolloin jätettä ei voida vastaanottaa käsittelylaitoksilla. Myös käsittelylaitoksilla syntyvien jätejakeiden mahdollinen välivarastointitarve, varastointiin tarvittavan tilan riittävyys ja mahdollisen varastoinnin ympäristövaikutukset tulee arvioida. Toiminnan kapasiteettien laajuudet (mm. jätteen mekaaninen lajittelulaitos) edellyttävät toiminnalta riittäviä varauksia vastaanotto- ja varastointitilaan. Vastaanoton ja varastointitilan määrittelyssä on lisäksi huomioitava huoltotyöt ja häiriötilanteet sekä jätteiden käsittelylaitoksella sekä laitoksilla, jonne lajiteltuja materiaaleja toimitetaan jatkokäsittelyyn.

Arviointiohjelmassa ei ole tarkemmin selostettu miten biojäte erotellaan jätteen mekaanisessa lajittelulaitoksessa ja miten hyvin laitos pystyy erottelemaan biojätteen haittaamatta muiden eroteltavien jätejakeiden laatua ja jatkojalostusta ja onko tarpeen tehostaa mm. biojätteen esikäsitteilyä kotitalouksissa laitoksen toimivuuden tehostamiseksi/varmistamiseksi.

Arviointiselostuksessa tulee hankekuvauksen yhteydessä tarkentaa tietoja toiminnassa syntyvien jätteiden osalta esim. taulukoimalla jätteiden määrän, laadun, luokittelun, varastoinnin, loppusijoittamisen ja hyötykäyttömahdollisuuksien osalta, jotta vaikutukset voidaan arvioida riittävän kattavasti. Myös mahdollisesti syntyvät tuotannon sivutuotteet (lajit, laadut, määrät, käyttötarkoitukset) tulee kuvata. Lisäksi on arvioitava toiminnassa syntyviä jätteitä ja jätehuollon järjestämistä mahdollisessa poikkeus- ja häiriötilanteessa. Hankkeen toiminnan suunnittelussa on huomioitava yleinen velvollisuus noudattaa jätelain (646/2011) 8 §:n mukaista etusijajärjestystä.

Arviointiselostuksessa tulee esittää kokonaisuudessaan tiedot laitoksen vedenhankinnasta ja viemäröinnistä vesienjohtamisjärjestelyineen sekä vesitase. Vedenhankinnasta tulee ilmoittaa laitoksella käytettävän raakaveden vuotuinen määrä, prosessivesien osuus ja kierrätettävän veden osuus prosentteina kokonaisuudesta. Arviointiselostuksessa tulee esittää myös laitoksen palovesijärjestelyt. Lisäksi tulee ilmoittaa mistä raakavesi, kuten muovin pesussa ja mahdollisessa muussa toiminnassa tarvittava vesi otetaan. Hankekuvausta tulee täydentää esittämällä kuinka vesi kiertää laitoksen prosesseissa.

Arviointiselostuksessa on tarpeen käsitellä hankekokonaisuudessa muodostuvia jätevesiä (määrä, laatu, vesitase) omana kokonaisuutenaan. Arviointiselostuksessa tulee esittää viemäriin ja jätevedenpuhdistamolle käsiteltäväksi johdettavien jätevesien määrä ja laatu, mm. hajuominaisuudet. Arviointiselostuksessa tulee kuvata laitoksilla käytettävä jätevesien esikäsitely ja siinä syntyvän lietteen määrä ja sen käsittely ja esittää arvio esikäsitelyyn riittävydestä jätevedenpuhdistamon toimintakyvyn turvaamiseen nähden ja yleensäkin jätevedenpuhdistamon kyvystä ottaa vastaan esitetyt määrät syntyviä jätevesiä. Myös viemäritäviin vesien mahdollisten vaihtoehtoisten käyttökohteiden esittäminen kuuluu hankekuvaukseen.

Arviointiohjelmasta ei käy ilmi, että biojätteen käsittelylaitoksen prosessiin kuuluisi typenkonsentroidi. Yhteysviranomaisen toteaa, että mikäli typenkonsentroidi lisätään prosessiin, konsentroidinnissa syntyvä ylimääräinen reaktiivinen on ympäristönsuojelulain 5 §:n 13 kohdan mukaista jätevettä.

Laitosalueen sade- ja hulevesien laatu ja määrä sekä johtaminen ja mahdollinen käsittely sekä normaali- että poikkeustilanteissa tulee kuvata arviointiselostuksessa, mukaan lukien myös purkupaikat ja vastaanottavan vesistön/ojaston kapasiteetti. Ainakin pohjakuonan varastokentällä syntyvät hulevedet ovat myös jätevesiä ja ne tulee esikäsitellä ennen avouomaan/ viemäriin johtamista. Tiedot sade- ja hulevesien johtamisjärjestelyistä tulee esittää myös karttapohjilla.

Hankekokonaisuuden aiheuttamat ilmapäästöt (piste- ja hajapäästöt) tulee käsitellä arviointiselostuksessa omana kokonaisuutenaan. Arviointiselostuksessa tulee käsitellä ilmapäästöjä lukuarvoina eri toimintojen osalta sekä toimintakokonaisuutena. Arviointiselostuksessa, osana ilmapäästöjen kuvausta, tulee käsitellä myös hajapäästöjä. Arviointiselostukseen näkökulmaa tulee lisäksi laajentaa siten, että myös keskeisten raaka-aineiden hankinnasta ja tuotannosta aiheutuvat päästöt (mm. CO₂, hiukkaset) ja vaikutukset kuvataan.

Arviointiselostuksessa on esitettävä mahdollisimman kattavasti kaikki toiminnassa käytettävät kemikaalit, niiden käyttö, varastointitavat ja -määrät sekä tiedot toiminnassa käytettävien kemikaalien ominaisuuksista ja käyttäytymisestä ympäristössä. Arviointiselostuksessa tulee selvittää, käytetäänkö hankkeessa vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1022/2006) mainittuja aineita.

Eloperäiset käsiteltävät materiaalit sekä yhdyskuntajätevesiliete voivat sisältää erityyppisiä patogeenejä. Keskitetyllä laitoksella käsitellään sivutuotteita useista lähteistä, jolloin riskinä on eläintautien leviäminen laitokselta ympäristöön. Arviointiselostuksessa tulee kuvata biojätteen käsittelylaitoksen lainsäädännölliset hygieniavaatimukset.

Arvioinnissa tulee käsitellä riittävässä määrin syntyvän mädätysjäännöksen eri jatkojalostusvaihtoehdoista aiheutuvia vaikutuksia ja tuotteistettavan lannoitteen käyttömahdollisuuksia. Arviointiselostuksessa tulee käsitellä sitä, onko mädätysjäännöksen ja tuotteistettavan lannoitteen peltolevitykseen löydettävissä riittävästi vastaanottajia ottaen huomioon lähialueella olevien muiden biologisten käsittelylaitosten tuottamat lannoitevalmisteet. Myös tuotteiden välivarastoinnin kapasiteettitarpeen tulee perustua riittäviin laskelmiin tuotteiden markkinoista.

Jatkokäsittelyn ja hyödyntämisen toteutumisen varmistamiseksi on syytä varmistaa toimitussopimusten riittävyys prosessoiduille jätejakeille.

Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran lausuntoon viitaten yhteysviranomaisen toteaa, että arviointiohjelmassa esitetyt hankevaihtoehdot eivät ole toteuttamiskelpoisia arviointiohjelmassa esitetystä muodosta. Biokaasulaitoksessa muodostuva mädätysjännös ja jätteenpolttolaitoksessa oleva tuhka eivät kuvattulla tavalla toteutetuissa hankkeissa ole lannoitevalmistekelpoisia. Hankesuunnitelmaa tulisikin muuttaa siten, että käsittelyssä muodostuville mädätysjännökselle ja tuhalle löydetään jokin muu hävittämis- tai loppukäyttötapa kuin käyttö lannoitteena tai maanparannusaineena. Vaihtoehtoisesti vastaanotettavia jätejakeita tulisi muuttaa siten, että muodostuvia tuotteita voidaan käyttää lannoitevalmisteina.

Liikenneöinti eri toimintojen sijoituspaikoille tulee kuvata arviointiselostuksessa sanallisesti ja karttapiirroksen avulla. Arviointiselostuksesta tulee käydä selville liikennesuoritteiden keskimääräinen määrä vuorokaudessa ja vuodessa. Laitoksen hankinta-alueen suunnittelussa on syytä tarkastella jätelain ns. läheisyysperiaatteen toteutumista, jotta kuljetusmatkat ja -määrät eivät tarpeettomasti lisäänty.

Arviointiselostuksessa tulee kuvata rakennustyöt ja rakentamiseen liittyvä liikenne. Arviointiselostukseen tulee tarkentaa merkittävimpiä rakentamis- ja purkuvaiheen aikaisia vaikutuksia aiheuttavia toimintoja sekä avata erityisesti rakentamisen ajankohtaa, työskentelyaikoja sekä kokonaiskestoajaa. Rakentamisvaiheen vaikutusten arviointi tulee sisällyttää arviointimenettelyyn.

Hankkeen toteuttamisvaihtoehtojen kuvauksiin on syytä sisällyttää laitoksen elinkaaritiedot ja arvio odotettavissa olevasta toiminta-ajasta sekä arvioida yleispiirteisesti myös mahdolliset toiminnan lopettamisen vaikutukset. Laitoksen toiminnan kuvauksessa tulee ilmoittaa toiminnan ajoitus ja intensiteetti.

Hankekuvauksessa pitää esittää paitsi normaalitoiminnan mukainen tilanne, myös poikkeus- ja häiriötilanteet ja niissä esiintyvät mahdolliset haju-, jätevesi- ja muut päästöt sekä toiminta poikkeus- ja häiriötilanteiden aikana päästöjen rajoittamiseksi.

Arviointiselostuksessa tulee kuvata kuinka laajasti laitoksilla käytettävät tekniikat ja teknologiat ovat käytössä Suomessa ja maailmalla ja niistä saadut kokemukset sekä mahdolliset vaihtoehtoiset tekniikat ja teknologiat.

Tässä vaiheessa on vaikea saada tarkkaa kuvaa eri toimintojen aiheuttamista ympäristövaikutuksista kokonaisuutena. Yhteysviranomaisen pitää hyvänä toimintojen esittämistä esimerkiksi lohkokaavioilla, joihin yhdistetään kaikki poisteet, muun muassa päästöt ilmaan, päästöt vesiin, hajapäästöt sekä jätteet. Lohkokaavioiden käyttö on havainnollinen keino päästölähteiden kohdentamisessa ja kokonaiskuvan hahmottamisessa. Selkeä kuva- ja karttamateriaali ovat omiaan havainnollistamaan hankkeen eri toimintojen sijoittumista ja mahdollisia vaikutuksia.

Hankekuvauksen voidaan katsoa täyttävän pääosin sille YVA-lainsäädännössä asetetut vaatimukset. Arviointiselostuksessa hankekuvausta tulee tarkentaa edellä esitettyjen seikkojen osalta.

Hankkeen liittyminen muihin hankkeisiin, suunnitelmiin ja ohjelmiin

Arviointiohjelmassa on kuvattu hankkeen valtakunnallista ja alueellista merkitystä ja hankkeen liittymistä erilaisiin hankkeisiin, suunnitelmiin ja ohjelmiin.

Arviointiselostuksessa on käsiteltävä hankkeen liittymistä jätteenkäsittelyn tulevaisuuden suunnitelmiin Oulussa.

Oulun kaupunki on laatinut Oulun vesistöjen kunnostusohjelman, jossa määritellään vesistökuunnostushankkeiden tärkeysjärjestys. Kuivasjärvi sijoittuu ohjelmassa jaetulle ensimmäiselle sijalle. Hankkeen vesistövaikutuksia voisi arvioida suhteessa kunnostusohjelman tavoitteisiin.

Arvioitavat vaihtoehdot

Arviointiohjelman mukaan hankevaihtoehdossa VE1 hankkeen eri toiminnot sijoittuvat Ruskon jätekeskuksen alueelle ja vaihtoehdossa VE2 Laanilan teollisuusalueelle kuitenkin niin, että kuonan varastointi tapahtuisi Ruskon jätekeskuksen alueella. Ohjelman luvussa 1.3 (s. 8) tästä poiketen todetaan olevan mahdollista että hankevaihtoehtoihin sisältyvistä laitoksista osa rakennetaan Ruskon jätekeskuksen alueelle ja osa Laanilan teollisuusalueelle. Yhteysviranomainen katsoo, että tämä esitys ei vastaa sitä mitä hankevaihtoehtoihin VE1 ja VE2 on esitetty sisältyvän. Koska eri toiminnoilla on erilaisia ympäristövaikutuksia, kaikki eri toimintojen sijoituspaikkavaihtoehdot tulee esittää vaihtoehdoittain, eikä jättää myöhemmin erikseen ratkaistavaksi. Tämä on tärkeää myös mahdollisen myöhemmän lupaprosessin kannalta, koska perustellun päätelmän tulee olla ajan tasalla lupaprosessissa (YVA-laki 27 §).

Tiedottaminen ja osallistumisen järjestäminen sekä YVA-menettelyn aikataulu

Arviointiohjelmassa on kuvattu YVA-menettelyn mukainen tiedottaminen ja osallistumismahdollisuudet.

Arviointimenettelyn on ajateltu päättyvän toukokuussa 2018. Yhteysviranomainen toteaa, että arviointimenettelyn loppuunsaattamiseen tulee varata aikaa noin neljä kuukautta arviointiselostuksen nähtävillä asettamisesta lähtien ja ympäristölupahakemuksen käsittelyyn tulee tämänhetkisten tietojen mukaan varata aikaa noin vuosi.

Hankkeen toteuttamisen edellyttämät luvat, suunnitelmat ja päätökset

Arviointiselostuksessa tulee esittää paitsi hankkeeseen kuuluvien jätteenkäsittelylaitosten, myös energiantuotantolaitoksen sekä kaasuputken ja liikennepolttoaineen tankkausaseman edellyttämien kaavoituksen ja luvituksen tarve.

Arviointiohjelmassa todetaan (s. 30), että hankkeelle on haettava ympäristönsuojelulain 527/2014 mukainen ympäristölupa. Hankkeeseen sisältyy kuitenkin eri toimintoja, jotka ovat myös erillisinä toimintoina ympäristöluvanvaraisia. Ympäristönsuojelulain 41 §:n mukaisesti jos samalla toiminta-alueella sijaitsevalla usealla luvanvaraisella toiminnalla on sellainen tekninen ja toiminnallinen yhteys, että niiden ympäristövaikutuksia tai jätehuoltoa on tarpeen tarkastella yhdessä, toimintoihin on haettava lupaa samanaikaisesti eri lupahakemuksilla tai yhteisesti yhdellä lupahakemuksella. Tämän vuoksi arviointiselostuksessa luvanvaraisuuden perusteita tulee tarkentaa siten, että kustakin hankkeeseen sisältyvästä toiminnasta esitetään lupaperuste ympäristönsuojelulain liitteessä 1 säädetyn mukaisesti, ml. maininta siitä onko kyseessä oleva toiminta direktiivilaitos.

Direktiivilaitoksen toimintaan tulee sovellettavaksi ympäristönsuojelulain direktiivilaitoksia koskeva erityissäätely sekä kyseisen toimialan BAT-vertailuasiakirja (BREF) siltä osin kuin se on olemassa toimialaa velvoittavana säädöksenä. Jätteenkäsittelyn vertailuasiakirja on valmisteltavana. Hankkeesta vastaavan tulee varautua hankkeen suunnitelmissa uuden BREF-asiakirjan käyttöönottoon. Arviointiselostuksessa tulee esittää arvio parhaan käyttökelpoisen tekniikan (BAT) ja ympäristön kannalta parhaan käytännön (BEP) soveltamisesta.

Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran lausuntoon viitaten yhteysviranomainen toteaa, että lannoitevalmistelain vaatimukset eivät koske biojätteen käsittelylaitosta, mikäli mädätysjäännös ei sovellu käytettäväksi lannoitevalmisteenä tai lannoitevalmisteen raaka-aineena. Kun biokaasulaitoksella käsitellään eläinperäisiä sivutuotteita, laitoksella tulee tässä tilanteessa olla sivutuoteasetuksen edellyttämä laitoshyväksyntä. Hygienisointiyksikköä ei kuitenkaan vaadita biokaasulaitoksessa, mikäli mädätysjäännös hävitetään tai hyödynnetään sivutuoteasetuksen vaatimusten mukaisesti, esimerkiksi polttamalla mädätysjäännös.

Arviointiselostuksessa on huomioitava, että valtioneuvosto on antanut ympäristönsuojelulain nojalla asetuksen eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta (ns. nitraattiasetus 1250/2014). Asetuksen tavoitteena on vähentää lannan

sekä muiden lannoitteiden käytöstä, varastoinnista ja käsittelystä aiheutuvia päästöjä pintavesiin, pohjavesiin, maaperään ja ilmaan. Asetuksella on pantu täytäntöön vesien suojelemisesta maataloudesta peräisin olevien nitraattien aiheuttamalta pilaantumiselta annettu Euroopan yhteisöjen neuvoston direktiivi (91/676/ETY), ns. nitraattidirektiivi.

Arviointiselostuksessa tulee esittää ja huomioida energiantuotantoyksiköiden ympäristönsuojeluvaatimuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (750/2013) vaatimukset.

Arviointiohjelman luvussa 3.1 (s. 15) sanotaan virheellisesti että yhteysviranomaisen antaa arviointiselostuksesta lausunnon sekä perustellun päätelmän hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista. YVA-lain 23 §:n mukaisesti yhteysviranomaisen tarkistaa arviointiselostuksen riittävyyden ja laadun sekä laatii tämän jälkeen perustellun päätelmänsä hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista. Näin ollen perusteltu päätelmä korvaa aiemman YVA-lain mukaisen arviointiselostuksesta annettavan lausunnon.

Alueen ympäristön nykytila

Nykytilaselvitykset ovat oleellinen perusta hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnille. Nykytilaselvityksissä on tuotava esille miten ja milloin ne on tehty. Nykytilannetta kuvaavan aineiston tulee tarjota riittävästi tietoa että vaikutusten tunnistaminen ja vaikutus selvitysten kohdentaminen tarkasteltavalle alueelle on mahdollista.

Yhteysviranomaisen pitää tärkeänä, että arvioinnissa ja vertailujen tausta-aineistona käytetään tuoreimpia asiasta laadittuja ja julkaistuja selvityksiä sekä pyritään mahdollisimman täsmällisesti hankkimaan hankealueesta tietoa.

Tiedot ympäristöstä sekä vaikutusten arvioinnit on esitetty tehtäväksi pääosin olemassa olevien selvitysten ja kartoitusten pohjalta. Vaikutusten arviointityön yhteydessä on tarpeen tarkistaa, että käytettävissä olevat selvitykset ovat ajantasaisia ja kohdentuvat hankealueelle.

Siltä osin kuin vaikutusten arvioinnin osana käytetään aineistona muilla laitoksilla tehtyjen arviointien, mittauksen ja seurannan tuloksia, näiden laitosten tulee olla rakenteeltaan, toiminnoiltaan, raaka-aineiltaan ja muilta keskeisiltä ominaisuuksiltaan samanlaisia kuin nyt arvioitavana oleva laitos. Tämä tulee todentaa arviointiselostuksessa.

Nykytilan kuvauksessa on syytä käyttää riittävän suurikokoisia mittakaavassa olevia karttapiirroksia, jotka voivat olla myös arviointiselostuksen liitteenä. Arviointiselostuksesta tulee välittyä selkeästi kuva kaikista merkityksellisistä hankealueen ympäristön toiminnoista.

Arviointitehtävä

Arviointiohjelman tarkoituksena on kertoa mitä ja miten hankkeen eri vaihtoehtojen vaikutuksia aiotaan arvioida, mitä menetelmiä arvioinneissa käytetään ja mitä epävarmuuksia arviointiin liittyy. Arviointiohjelmassa on annettu selvitys arvioitavista ympäristövaikutuksista. Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeen merkittävimmät vaikutukset on pääosin tunnistettu.

Arviointiohjelma on tullut vireille 23.5.2017 ja uusi YVA-laki (252/2017) on tullut voimaan 16.5.2017, jonka mukaisesti hankkeeseen sovelletaan uuden YVA-lain säännöksiä (YVA-laki 40 §). Uuden YVA-lain mukaisesti arviointiohjelmalla on yhteys arviointiselostukseen ja siitä annettavaan perusteltuun päätelmään. Arviointiselostuksessa on oltava kuvaus hankkeen kohtuullisten vaihtoehtojen todennäköisesti merkittävistä ympäristövaikutuksista (YVA-laki 19 §), ja vastaavasti viranomaisen laatii perustellun päätelmänsä hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista (YVA-laki 23 §). YVA-lain perusteluissa (HE 259/2016 vp) todetaan, että arviointiin tulisi myös sisällyttää sellaiset vaikutukset, joiden merkittävyydestä ei vielä ole selvyyttä ja edellyttäisivät siksi tarkempaa selvittämistä. Näin ollen hankkeesta vastaavan laatimassa arviointiselostuksessa tulee tarkastella vaikutuksia laajasti ja yhteysviranomaisen lausunnossaan harkitsee näistä merkittävät vaikutukset. Arviointiohjelman tiivistelmässä (s. 3) todetaan, että ”arviointityössä painotetaan merkittävimpiä vaikutuksia.”

Yhteysviranomaisen painottaa, että arviointiselostukseen tehtävässä vaikutustarkastelussa on kiinnitettävä huomiota siihen, että hankkeen merkittävät vaikutukset esitetään riittävän yksityiskohtaisesti, selkeästi sekä kansantajuisesti. Mahdolliset yhteisvaikutukset alueen muiden toimijoiden kanssa on otettava riittävästi huomioon vaikutusten arvioinnissa. Arviointiselostuksesta on käytävä selkeästi esille myös hankkeen aiheuttamien ympäristövaikutusten merkitys paikallisesti.

Arviointiselostuksessa tulee olla selkeästi esitettynä arvioinnin lähtökohdat, käytettyjen arviointimenetelmien kuvaus, arvioinnin suorittaja ja epävarmuustekijät, joita arviointiin liittyy.

Ehdotus tarkasteltavan vaikutusalueen rajauksesta

Arviointiselostuksessa tulee selkeästi esittää karttapiirroksella mikä on ollut päästöjen tai kuormituksen jne. tarkastelualue ja perustelut sille. Myös vaikutusalueiden esittämisessä tulee kiinnittää huomiota alueiden riittävän selkeään kuvaukseen karttapohjalla. Karttapiirroksia voi liittää arviointiselostuksen liitteeksi, tämä mahdollistaa suurempien ja selkeämpien karttojen käytön. Tarkastelu- ja vaikutusalueen määrittelyssä on huomioitava hankkeen koko elinkaari (rakentamis-, tuotanto- ja sulkemisvaihe).

Ympäristövaikutusten tarkastelualueen määrittely tulee olla riittävän laaja ja esitettävä tarkastelualueiden rajauksia onkin laajennettava. Arviointiohjelmassa esitetty vaikutusarviointin kohdentaminen pääasiassa laitostontilla tapahtuvien toimintojen ympäristövaikutuksiin ei ole riittävää. Vaikutusarviointi tulee kohdentaa kaikkiin hankkeeseen liittyviin toimintoihin (laitostoiminnot ml. energiantuotantolaitos, tuotteiden jatkojalostus ja hyödyntäminen).

Melu-, pöly- ja hajuvaikutuksia esitetään arvioitavaksi hankkeen lähiympäristössä noin 1 km:n säteellä. Todennäköisemmin laitoksen hajuhaitat ovat näistä mainituista immissioista eniten lähistöllä asuvien ja oleskelevien ihmisten elämään häiritsevästi vaikuttavia, minkä vuoksi ainakin hajuhaittoja tulee arvioida esitettävä laajemmalla alueella.

Yhteysviranomaisen tarkentaakin arviointiohjelmassa esitettyä erityyppisten vaikutusten vaikutusalueiden rajausta toteamalla, että hajuvaikutukset tulee arvioida 7 kilometrin säteellä hankealueesta ja vesistö- ja pohjavesivaikutuksina tarkastella laitoksen jätevesien, ml. sade- ja hulevesien vaikutuksia sekä normaali- että poikkeustilanteissa niin laajalla alueella kuin vaikutuksia voi ilmetä.

Välillisistä vaikutuksista erityisesti laitoksella muodostuvien lannoitustuotteiden peltokäytön vaikutuksia tulee verrata muiden lannoitustuotteiden käytön ympäristövaikutuksiin.

Arvioitavat ympäristövaikutukset ja käytettävät menetelmät

Vaikutukset kaavoitukseen ja maankäyttöön

Arviointiohjelman kappaleessa 2.3.2 todetaan, että valtioneuvosto tulee päättämään uusista valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista (VAT) keväällä 2017. Aikataulu on muuttunut, sillä uudet valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat olleet luonnoksena lausuttavana touko-kesäkuussa 2017 ja uudet alueidenkäyttötavoitteet on tarkoitus hyväksyä valtioneuvostossa tämän vuoden aikana.

Em. kappaleessa todetaan myös että hanke ei estä valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutumista, koska sijoituspaikkavaihtoehtoina ovat teollisuus- ja jätteenkäsittelyalue. Yhteysviranomaisen muistuttaa, että arviointiohjelmavaiheessa ei ole mahdollista tehdä tällaisia johtopäätöksiä koska hankkeen suoria tai epäsuoria vaikutuksia ei ole vielä selvitetty eikä lähtötiedoissa ole esitetty sijoitusvaihtoehtoalueiden asema-/yleiskaavojen vaikutustenarviointia ko. toimintojen osalta. Laanilan asemakaava on valmistunut vuonna 1984, joten tällä alueella asemakaavan ympäristövaikutusten arviointi ei välttämättä vastaa nykykäytäntöä.

Arviointiselostuksessa tuleekin arvioida hankkeen vaikutukset valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin sekä varsinaisella hankealueella että hankkeen vaikutusalueella. Sama vaikutusalueajuuustarkastelu koskee myös maankäyttöä ja kaavoitusta. Lisäksi näiden vaikutusten arvioinnissa tulee huomioida kuljetusreitit päätiestölle saakka. Maisemavaikutusten osalta erityistä huomiota tulee kiinnittää rakenteiden näkymiseen suhteessa asutukseen, virkistysalueisiin, arvokkaisiin maisema- ja kulttuuriympäristöihin sekä keskeisiin liikennereitteihin. Kulttuuriympäristön osalta vaikutukset on arvioitava Laanilan teollisuusalueelle.

Kaavoituksen lähtötiedot ovat osittain puutteellisia maakuntakaavojen osalta. Arviointiselostukseen tulee täydentää lähtötietoja sekä Pohjois-Pohjanmaan 1. vaihemaakuntakaavasta, 2. vaihemaakuntakaavasta että lisätä 3. vaihemaakuntakaavan arviointiselostuksen laadintahetken mukainen tilanne.

Arvioinnin lähtötietoihin tulee päivittää Takalaanilantien, Pikkukivenpuiston ja Ruskon asemakaavoissa tapahtuneet muutokset.

Vaikutukset kasvillisuuteen ja luontotyyppeihin

Arviointiselostuksessa olisi hyvä esittää myös maakuntakaavan SL-1 –kohteet eli luonnonsuojelulain nojalla suojeltaviksi tarkoitetut suoalueet, joilla on voimassa maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Vaikutukset maaperään sekä pinta- ja pohjavesiin

Arviointiselostuksessa tulee huomioida vesien- ja merenhoito. Arviointiselostusta laadittaessa tulee hyödyntää päivitettyä vesienhoitosuunnitelmaa vuosiksi 2016-2021 ja erityisesti sen toimenpideohjelmia. Nämä löytyvät vesienhoitoalueen verkkosivulta esimerkiksi sivun www.ymparisto.fi/vaikutavesiin kautta. Tiedot löytyvät myös ympäristöhallinnon avointietopalvelusta www.syke.fi/avointieto tai www.syke.fi/avoindata.

Arviointiselostuksessa tulee tarkastella vesistöön johdettavien sade- ja hulevesien ravinnekuormitusta sekä sen vaikutusta Lopakkaojaan, Laholaisojaan ja Kuivasjärveen. Kuivasjärven osalta tulee lisäksi arvioida kuormituksen vaikutusta vesienhoidon tavoitteiden saavuttamiseen. Vaikutukset tulee arvioida ottaen huomioon vastaanottavan vesistön/ojaston kapasiteetti ja veden laatu. Myös poikkeus- ja häiriötilanteiden sekä ylivirtaamatilanteiden päästöt ja niistä johtuvat riskit etenkin lähialueen vedenottamoille ja talousvesikaivoille sekä päästöjen mahdolliset vaikutukset pinta- ja pohjavesiin ja maaperään tulee arvioida.

Viemäritävien jätevesien osalta arviointiselostuksessa on jätevesien laadun ja määrän perusteella arvioitava jätevedenpuhdistamon kapasiteetti ottaa vastaan laitoksen jätevesiä sekä jätevesien vaikutukset jätevedenpuhdistamon toimintakykyyn ja käsittelyyn sekä jätevedenpuhdistamolta vesistöön johdettaviin päästöihin. Erityistä huomiota tulee kiinnittää viemäritävien jätevesien keskimääräiseen typpipitoisuuteen ja sen aiheuttamaan kuormitukseen.

Arviointiselostuksessa tulee tarkastella lannoitetuotteiden peltokäytön aiheuttamaa vesistövaikutusta. Kun biokaasulaitoskäsiteltyä lietettä/mädätys-jäännöstä käytetään maanparannusaineena tai lannoitteena pelloilla, sen sisältämät ravinteet huomioidaan lannoitusta suunniteltaessa, eikä sen pellolla käytettynä siis tulisi ainakaan merkittävästi lisätä vesistön ravinnekuormitusta. Tarkastelussa tulee siten kiinnittää huomiota biokaasulaitoskäsittelyn mädätysjäännöksen/lannoitetuotteiden ravinteiden saatavuuteen ja huuhtoutumispotentiaaliin verrattuna muihin lannoite- ja maanparannustuotteisiin sekä mädätysjäännöksen sisältämiin muihin, mahdollisesti haitallisiin aineisiin. Viherrakentamisessa käytettävät massamäärät voivat olla hyvinkin suuria, joten viherrakentamisessa käytetyn mädätysjäännöksen/lannoitetuotteiden vaikutuksia ravinnehuuhtoumiin tulee arvioida.

Arviointiselostukseen tulee sisällyttää kartta hankkeen vaikutusalueen vedenottamoista ja talousvesikaivoista.

Vaikutukset ilmanlaatuun, laskeumiin ja ilmastoon

Arviointiselostuksessa tulee tarkastella hankekokonaisuuden (jätteenkäsittelylaitokset, prosessoitujen tuotteiden jatkojalostus ja hyödyntäminen) aiheuttamia vaikutuksia ilmanlaatuun, laskeumiin ja ilmastoon. Ilmanlaatuun vaikuttavat hankekokonaisuuden päästöt, muun muassa piste- ja hajapäästöt sekä liikenne.

Arviointiselostuksessa tulee esittää täsmällisempi kuvaus ilmapäästöistä kokonaisuudessaan siten, että tiedetään mitä päästöjä ilmaan aiheutuu mistäkin prosessista ja mikä on niiden pitoisuustaso ja päästö määrä vuodessa. Yhteysviranomaisen pitää hyvänä tapana esimerkiksi ilmapäästöjä aiheuttavien toimintojen esittämistä layout-kuvan ja lohkoavion avulla. Arviointiselostuksessa tulee esittää mahdollisuudet prosessissa syntyvän hiilidioksidin talteenottoon.

Arviointiselostuksessa hajapäästöjä (pöly, haju, mahdollinen biokaasun vuoto) on käsiteltävä perusteellisemmin, jotta voidaan arvioida niiden aiheuttamia ympäristövaikutuksia mahdollisimman luotettavasti. Erityisesti on kiinnitettävä huomiota pölyjen ja hajujen hajapäästöihin sekä niiden ehkäisyyn ja lieventämiseen. Arviointiselostuksessa on esitettävä tiedot ylijäämäkaasujen käsittelystä.

Yhteysviranomaisen pitää tärkeänä, että päästötasojen vertailussa arvioidaan paikallisesti päästöjen muutosta hankkeen vaikutusalueella ilmanlaatuvaikutusten havainnollistamiseksi.

Hajuvaikutukset tulee arvioida tämän laitoksen hajujen leviämismallitarkastelulla, jotta voidaan varmistaa suunnitellun purkuputken riittävyys. Hajuvaikutukset tulee tarkastella 7 kilometrin säteellä hankealueesta. Arvioinnissa täytyy esittää arvio myös poikkeus- ja häiriötilanteiden hajupäästöjen leviämisestä ja vaikutuksista. Myös viemäroittävien vesien ja muiden jätevesien aiheuttamat hajut sekä jätejakeiden vastaanotosta ja lannoitejakeiden varastoinnista mahdollisesti aiheutuvat hajut tulee ottaa mukaan hajuvaikutusten arviointiin.

Hajuhaitan arvioinnissa tulee huomioida sekä viihtyisyys että terveyshaitan mahdollisuus (mm. mahdollisesti altistuvat sekä hajutapahtumien jatkuvuus, toistuvuus, voimakkuus). Hajuyhdisteiden vaikutusten arvioinnissa tulee tuoda esille syntyvien hajuyhdisteiden hajukynnysarvoja ja miten toiminnan päästöt suhteutuvat ao. hajukynnyksiin. Prosessikuvauksessa on kuvattava tarkemmin mm. sitä kuinka laitoksen merkittävän suuri käsittelykapasiteetti vaikuttaa hajujen poistoon.

Hankkeen pölyvaikutukset tulee arvioida käyttäen pölyn leviämismallinnusta.

Arviointiselostuksessa tulee ilmastovaikutuksia tarkastella ja kuvata perustellusti hankekokonaisuuden osalta kattaen myös raaka-aineiden hankinnan sekä lopputuotteiden jalostamisen ja hyödyntämisen aiheuttamat vaikutukset paikallisella, maakunnallisella ja valtakunnallisella tasolla. Ilmastovaikutusten osalta olisi hyvä kuvata millaisia positiivisia vaikutuksia biokaasun lisääntyneellä tuotannolla on sen korvatesa fossiilisia polttoaineita.

Toiminnan aiheuttama melu

Hankkeesta aiheutuvan ympäristömelun vaikutukset tulee tarkastella teollisuusmelun ja liikennemelun laskentamallien avulla. Melumallinnus tulee tehdä kaikille tarkasteltaville hankevaihtoehdoille. Mallintamalla on syytä tarkastella myös erilaisista lähteistä (kuten tieliikenne, teollisuus) aiheutuvan melun yhteisvaikutusta. Huomioon tulee ottaa kaikki alueella olevat melua aiheuttavat laitokset ja toiminnat. Toisin kuin arviointiohjelmassa on todettu, nykyisten toimintojen ja liikenteen aiheuttamaa ympäristömelua Ruskossa on mallinnettu mm. Gasum Biotehdas Oy:n Ruskon biokaasulaitoksen laajennushankkeen ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä.

Arviointiohjelmassa todetaan, että jätteen mekaaninen lajittelulaitos, muovinjalostamo ja biojätteen käsittelylaitos toimivat ympäri vuoden ympärivuorokautisesti. Myös lannoitelaitos toimii ympäri vuorokauden ja ympäri vuoden toiminnan ollessa laajimmillaan. Kuonankäsittelylaitos puolestaan toimii jaksoittain arviolta 500 tuntia vuodessa, jolloin käyntijakson aikana toimintaa harjoitetaan arkipäivisin klo 6-22. Toiminnan meluvaikutuksia arvioitaessa tulee kiinnittää huomiota toimintojen jatkuvatoimisuuteen ja arvioida meluvaikutuksia tämä huomioiden.

Arviointiselostuksessa tulee kuvata toiminnassa tapahtuvien lyhytaikaisten voimakkaan melun jaksojen ajoittumista ja intensiteettiä. Arviointiselostuksessa on syytä tarkastella myös sellaisia häiritseväksi koettuja meluvaikutuksia, joita ei voi kuvata nykyisiin ohjearvoihin verrattavilla tunnusluvuilla, kuten toiminnasta aiheutuvat kolahdukset ja peruutusäänät.

Vaikutukset liikenteeseen

Arvioinnissa tulee tarkastella sekä laitosten rakentamisen että laitosten käytön aikaisia liikennemääriä ja huomioida myös tyhjänä ajo. Lisäksi tulee esittää arvio käytettävästä kuljetuskalustosta. Arviointiselostuksessa tulee arvioida liikenteen sujuvuutta ja hankkeen vaikutuksia liikenneturvallisuuteen, mikäli merkittäviä vaikutuksia näihin tekijöihin arvioidaan olevan. Arvioinnissa tulee huomioida hankkeen vaikutus Kuusamontien ruuhkaisuuteen erityisesti Kemira Oyj:n kohdalla ja selvittää aiheuttaako hanke liikenteen hidastumista.

Hankkeen liikennevaikutusten arvioinnissa on syytä huomioida Laanilan nykyiset kemikaalikuljetukset ja muu raskas liikenne hankevaihtoehdossa VE2.

Mikäli arvioinnissa tulee esille tarpeita tiestön parantamis- tai kehittämistoimenpiteiksi tulee hankevastaavan huomioida, että perusväylänpidon rahoitus on niukkaa ja siten ELY-keskuksen mahdollisuudet toteuttaa parantamistoimenpiteitä ovat rajalliset.

Yhteysviranomaisen muistuttaa, että tiettyihin teialuetta koskeviin toimenpiteisiin vaaditaan lupa.

Vaikutukset ihmisten terveyteen ja elinoloihin sekä viihtyvyyteen

Arviointiselostukseen tulee kuvata sosiaalisten vaikutusten arviointi ja käytetty aineisto. Yhteysviranomaisen mielestä vaikutuksia saattaa olla mm. lähialueen asuinviihtyvyyteen (ilmanlaatu, vedenlaatu, haju, pöly, melu), mahdollisiin maankäytön estymisiin (vireillä olevat asemakaavat, muut hankkeet) ja liikenteeseen sekä onnettomuus- ja tapaturmariskien kasvuun.

Ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvat vaikutukset tulee arvioida tämän hankkeen kaikkia arviointituloksia, ml. ympäristöonnettomuuksien ja riskien seuraukset, hyödyntäen. Arvioinnin aluksi on tarpeen tunnistaa mitkä vaikutuksista saattaisivat suoraan tai välillisesti liittyä terveyteen (esim. melu, mikrobien leviäminen, liikenneonnettomuudet), mitkä elinoloihin (esim. työllisyys), mitkä viihtyvyyteen (esim. hajut, melu) ja tarkentaa ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointia sitten arviointitulosten mukaisesti. Tärkeää on ottaa arviointiin mukaan nykyisten ja uusien toimintojen yhteisvaikutukset, jotta saadaan kokonaiskuva elinympäristön muutoksesta nykytilaan nähden.

Vaikutusten tarkastelualue tulee laajentaa 7 kilometriin. Arvioinnissa korostuu kaavoitustilanne ja asutuksen mahdollinen kasvusuunta suhteessa hankealueeseen ja sen aiheuttamiin vaikutuksiin asuinalueilla ja häiriintyvissä kohteissa. Arviointiselostuksessa tulee esittää havainnollisesti karttapohjalla eri vaikutuskelijöiden vaikutusalueet sekä kaavoitustilanne asutuksen kasvusuuntineen ja häiriintyvät kohteet ml. asuinalueet ja alueilla asuvien ihmisten määrät sekä alueiden nykyinen elinkeinotoiminta. Hankkeen sijoituspaikkaa arvioitaessa tulee tarkastella ympäristön asettamia vaatimuksia ja mahdollisuuksia näiden vaatimusten huomioon ottamiseen sekä toiminnan laajenemismahdollisuudet tulevaisuudessa.

Ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia selvitetään sijaintipaikan lähiympäristössä asuville ihmisille suunnatun asukaskyselyn avulla. Yhteysviranomaisen pitää asukaskyselyä keskeisenä osana vaikutusten arvioinnin pohjaksi tuotettavaa tietoa. Arviointiselostuksessa tulee kuvata asukaskyselyn tulokset, otannan laajuus ja vaikutusalue. Asukaskyselyn lisäksi voitaisiin toteuttaa myös muunlaisia sijoituspaikka-alueen ihmisten osallistamistapoja kuten haastattelu tai pienryhmä.

Arvioinnissa tulee huomioida mahdolliset nykyisen toiminnan aiheuttamat vaikutukset lähiasutukseen (mm. yhteydenotot ympäristönsuojelun ja ympäristöterveydenhuollon viranomaisiin).

Arviointiselostuksessa tulee esittää häiriötilanteista aiheutuvat sosiaaliset vaikutukset ja terveysvaikutukset. Lisäksi tulee esittää toimenpiteet haittojen ehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja seuraamiseksi.

Ympäristöriskit ja poikkeustilanteet

Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiohjelmassa olisi tullut olla kuvattuna mahdolliset onnettomuus- ja häiriötilanteet ja menetelmät/aineistot, joiden perusteella niiden aiheuttamia vaikutuksia tullaan arvioimaan. Teolliseen toimintaan liittyy aina riskejä häiriöistä, poikkeustilanteista ja onnettomuuksista. Arviointiohjelmassa ei tarkasteltavia tapahtumia ole riittävästi kuvattu.

Arviointiselostuksessa poikkeustilanteina tulee huomioida yllätyksellisten, toiminnanharjoittajasta riippumattomien onnettomuus-, häiriö- ja poikkeustilanteiden, kuten prosessihäiriöt, laiterikot, raaka-aineiden saatavuus- ja laatuongelmat, valmiiden tuotteiden toimitushäiriöt sekä tulipalot, jolloin laitoksen normaali toiminta häiriintyy ja jätettä ei voida

ottaa vastaan normaalilla tavalla, ja niihin liittyvien riskien lisäksi myös normaaleja teolliseen toimintaan kuuluvia ja ennakoitavissa olevia poikkeavia tilanteita, kuten vuosihuollot tms. Arviointiselostuksessa tulee tarkastella myös tilannetta, jolloin häiriö- ja poikkeustilanteen kesto pitkittyy.

Häiriötilanteisiin varautumisessa tulee arvioida myös häiriöstä aiheutuvaa mahdollista jätteiden väliaikaisen varastoinnin tarvetta (vastaanotettavat ja syntyvät jätteet), ja siitä syntyviä mahdollisia haittoja.

Mahdollisten poikkeustilanteiden vaikutukset mädätysjäännöksen hyödyntämiseen tulee tutkia. Esimerkiksi jotkin sään ääri-ilmiöt tai poikkeukselliset sääolosuhteet voivat vaikeuttaa mädätysjäännöksen/lannoitevalmisteiden peltolevitystä, mikä voi vaikuttaa niiden menekkiin ja varastointitarpeeseen. Eritystä huomiota tulee kiinnittää mädätysjäännöksen varastointiin, säilytykseen ja kompostointiin.

Arviointiselostuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota siihen, miten varmistetaan jätejakeiden vastaanotto ja tilapäinen varastointi myös prosessin häiriötilanteissa, jolloin käsittely laitoksella on estynyt tai hidastunut. Myös muiden varastoalueiden ja -altaiden/säiliöiden riittävyys häiriö- ja poikkeustilanteissa tulee arvioida.

Laitoksella vastaanotettavien eläinperäisten materiaalien sekä yhdyskuntajätevesilietteiden käsittelyyn liittyy patogeenien ympäristöön leviämisen riskejä. Biokaasun varastointiin ja siirtoon voi liittyä riskejä, samoin kemikaalien ja jätteiden säilytykseen ja varastointiin sekä jätevesien johtamiseen. Lietemäisen mädätysjäännöksen varastoista saattaa aiheutua riskejä pinta- ja pohjavesille rankkasadetilanteessa tai toiminnan häiriötilanteessa sekä mahdollisissa altaiden/säiliöiden rikkoutumis- ja vuototilanteissa.

Ympäristöonnettomuuksia ja niiden seurauksia koskevaan lukuun tulee lisätä arvio biohajoavia jätejakeita, lopputuotteita tai kemikaaleja kuljettavan ajoneuvon mahdollisesta onnettomuudesta aiheutuvista riskeistä (esimerkiksi vesistölle) tai haitoista (esimerkiksi haju- tai hygieniahaitat).

Prosessin luonteesta johtuen turvallisuutta tulee arvioida myös painelaite- ja kattilalaitosturvallisuuden näkökulmasta. Erityisesti biokaasun varastointi (kaasukello) tulee huomioida tarkemmin ympäristövaikutusten arvioinnissa. Tyypillisesti biokaasulaitokselta voi vuototilanteessa vapautua metaania, hiilidioksidia, rikkivetyä tai ammoniakkaa, jotka aiheuttavat terveystarpeiden lisäksi tulipalo- ja räjähdysriskin.

Biojätteen käsittelylaitokseen liittyvä biokaasun tuotanto lisää Laanilan teollisuuspuiston onnettomuusriskejä. Kaasuvarastolla voi olla vaikutuksia mm. alueen dominoselvitykseen.

Merkittävimmät poikkeus- ja onnettomuustilanteet, niihin varautuminen ja mahdollisesti aiheutuvat ympäristövaikutukset ja niiden laajuus tulee kuvata selkeästi arviointiselostuksessa. Merkittävimpien häiriö- ja onnettomuuskenaarioiden vaikutuksia tulee tarkastella myös karttapohjalla.

Arviointiselostusta varten tulee tunnistaa kaikki laitokseen ja sen toimintaan liittyvät ympäristöonnettomuuksien ja muiden poikkeuksellisten tilanteiden riskit ja esittää arvio niiden seurauksista. Arviointiselostuksessa on otettava huomioon mitä säädetään ympäristönsuojelulain 15 §:ssä toiminnanharjoittajan ennalta varautumisvelvollisuudesta onnettomuuksien ja muiden poikkeuksellisten tilanteiden estämiseksi ja niiden terveydelle ja ympäristölle haitallisten seurausten rajoittamiseksi. Eri syistä aiheutuviin poikkeustilanteisiin varautuminen tulee esittää osana ehdotusta toimiksi, joilla vältetään, ehkäistään, rajoitetaan tai poistetaan tunnistettuja merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Tähän tarkasteluun kuuluu myös ympäristö- ja muiden riskien hallinnan menettelyiden esittely.

Toimintojen suhde olemassa oleviin toimintoihin ja yhteisvaikutukset

Mekaanista käsittelylaitosta koskevassa arviointiohjelman luvussa 4.3 todetaan että toiminnassa syntyvät polttoaineeksi soveltuvat muovijakeet toimitetaan energiantuotantoon

esim. Laanilan ekovoimalaitokselle (jätteenpolttolaitos) ja kierrätyskelvoton jäte loppusijoitetaan esim. Ruskon kaatopaikalle.

Muovijalostamon toimintaa kuvaavassa arviointiohjelman luvussa 4.4 todetaan että muovin pesussa syntyy lietettä, joka toimitetaan poltettavaksi Laanilan ekovoimalaitokselle (jätteenpolttolaitos). Samassa luvussa sanotaan myös että muovien pesussa syntyy enintään 75 000 m³ vuodessa jätevettä, joka johdetaan esikäsitellyn jälkeen kaupungin jätevedenpuhdistamolle.

Biojätteen käsittelylaitoksen toimintaa kuvaavassa arviointiohjelman luvussa 4.5 todetaan että tuotannossa syntyvä rejekti (muovit ym. mädätysprosessissa hajoamattomat materiaalit) poltetaan Laanilan ekovoimalaitoksella ja että lannoitekäyttöön kelpaamaton mädäte toimitetaan energiantuotantolaitokselle poltettavaksi. Kyseistä energiantuotantolaitosta ei kuitenkaan ole nimetty. Lisäksi todetaan, että mikäli mädätteen kuivausprosessissa erotettua vettä ei voida kierrättää takaisin prosessiin, se puhdistetaan ennen viemäriin johtamista.

Arviointiohjelman luvussa 4.7. kuvataan kuonankäsittelylaitoksen toiminta. Sen mukaan hyödyntämiskelvoton kuona sijoitetaan kaatopaikalle. Hyödyntämiskelvottoman kuonan sijoituspaikkaa ei kuitenkaan ole nimetty tarkemmin.

Edellä sanotun mukaisesti eri toiminnoissa syntyviä jätteitä toimitetaan käsiteltäväksi muiden toiminnanharjoittajien eri vastaanottoaikoihin, minkä vuoksi on tarpeen arvioida myös poistoimitettävien jätteiden ja jäteveden johtamisen vaikutuksia vastaanottavien laitosten toimintoihin ja myös mahdollisesti niiden ympäristöluvan muuttamisen tarpeeseen sekä arvioida tarpeellisilta osin yhteisvaikutukset hankkeen toimintojen kanssa siltä osin kuin jätettä vastaanottava laitos sijaitsee samalla vaikutusalueella hankkeen toimintojen kanssa (esim. kaatopaikka, jätteenpolttolaitos). Tähän liittyviä kysymyksiä ovat esim. voidaanko jätteenpolttolaitoksen voimassa olevan ympäristöluvan mukaisesti ottaa vastaan mainittuja jätteitä tai onko jätevedenpuhdistamolla kapasiteettia (määrä, laatu) ottaa vastaan toiminnassa syntyvät jätevedet.

Hankkeessa suunnitellaan kapasiteetiltaan merkittävää biologista käsittelylaitosta (mädättämö) Ruskon alueelle, mutta tekstissä ei ole tuotu esille että Ruskon alueella toimii jo toisen toiminnanharjoittajan biokaasulaitos, joka käyttää ainakin osin samoja jätemateriaaleja toiminnassaan. Näiden yhteisvaikutukset ja samalla hankkeen merkitys olemassa olevan toiminnan jatkolle on tuotava esiin arvioinnissa.

Oulun seudulla on myös muita toimivia jätteenkäsittelylaitoksia ja vireillä on myös muita vastaavia laitoshankkeita. Arviointiselostuksessa tulee tarkastella vastaanotettavien jätteiden riittävyttä laitoksen toteuttamiseen suunnitellulla tavalla.

Ruskon jätekeskuksen alueelle ja Laanilan teollisuusalueelle ja niiden ympäristöön sijoittuu useita teollisia laitoksia, joiden toiminnalla on yhteisvaikutuksia hankkeen kanssa. Ruskon jätekeskuksen alueella ja Laanilan teollisuusalueella ja niiden ympäristössä sijaitsevat laitokset, niiden toiminta ja ympäristövaikutukset tulee kuvata arviointiselostuksessa.

Edellä on todettu tarve arvioida melua aiheuttavien toimintojen yhteisvaikutukset kuten melun kokonaistilanne hankkeen vaikutusalueella. Yhteisvaikutukset tulee arvioida myös muiden vaikutusten, kuten haju-, pöly-, melu-, pintavesi- ja liikennevaikutusten osalta. Huomioon tulee ottaa kaikki alueella ja ympäristössä olevat laitokset ja toiminnat, joilla voidaan arvioida olevan yhteisvaikutuksia.

Arviointiohjelman luvussa 7.1 (s. 50) todetaan, että arviointityössä painotetaan merkittävimpiä ympäristövaikutuksia. YVA-lain mukaan arviointiselostuksessa on oltava kuvaus hankkeen kohtuullisten vaihtoehtojen todennäköisesti merkittävistä ympäristövaikutuksista (YVA-laki 19 §), joka on laajempi määritelmä kuin ”merkittävimmät ympäristövaikutukset”. YVA-asetuksen (277/2017) 4 §:n 2 momentissa säädetään siitä, mitä todennäköisesti merkittävien ympäristövaikutusten arvion ja kuvauksen on katettava. Tähän tulee sisältyä hankkeen eri vaikutusten ohella myös yhteisvaikutukset muiden olemassa olevien ja hyväksytyjen hankkeiden kanssa.

Haitallisten vaikutusten lieventäminen

Haitallisten ympäristövaikutusten ehkäisemistä ja rajoittamista ei ole tarkasteltu riittävästi arviointiohjelmassa. Ohjelmasta ei saa käsitystä siitä, miten haitallisten vaikutusten rajoittamis- ja ehkäisymahdollisuuksia selvitetään ja miten selvitettyjen vaihtoehtojen toteuttamiskelpoisuutta tullaan käytännössä arvioimaan.

Yhteysviranomaisen katsoo, että haittojen ehkäisyssä ja lieventämisessä on kiinnitettävä huomiota kaikenlaisten haitallisten vaikutusten lieventämiseen hankkeen elinkaaren aikana. Arviointiselostuksessa on tarpeen esittää keinoja ainakin melu-, pöly- ja hajuhaittojen vähentämiseen, poikkeus- ja häiriötilanteiden hajuhaittojen ja pohja- ja pintavesiriskien vähentämiseen, liikenneonnettomuuksien ja muiden riskien ehkäisyyn ja hallintaan sekä meluntorjuntaan, jos melutaso ylittää ohjearvot lähimmän asutuksen kohdalla.

Raportointi

Arviointiselostuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota raportin selkeyteen ja luettavuuteen siten, että hankkeen kokonaiskuva välittyy mahdollisimman hyvin. Esimerkiksi päästöjen ja niiden prosessikohtaisten syntypaikkojen havainnollistamisessa on hyvä käyttää riittävän suuria karttapiirroksia sekä lohkokaavioita. Arviointiselostuksessa tulee myös kiinnittää huomiota siihen, että vaikutukset tarkasteltujen vaihtoehtojen osalta ovat helposti vertailtavissa.

Arviointiselostuksen selkeyttämiseksi ja havainnollistamiseksi tulee käyttää karttapiirroksia, jotka voidaan liittää selostuksen liiteosaan. Karttapohjina tulee käyttää mahdollisimman ajantasaisia karttoja. Tehdyt erillisselvitykset, kuten haju-, pöly- ja melumallinnusraportit tulee esittää arviointiselostuksen liitteinä.

Arviointiselostuksessa esitettäviä hankevaihtoehtoja ja nollavaihtoehtoa tulee verrata toisiinsa kaikkien arvioitujen ympäristövaikutusten osalta. Arviointiselostuksessa tulee kiinnittää huomiota siihen, että vaikutukset tarkasteltujen vaihtoehtojen osalta ovat mahdollisimman helposti vertailtavissa. Vertailun yhteydessä tulee arvioida hankevaihtoehtojen toteuttamiskelpoisuus ympäristön kannalta.

Arviointiohjelmasta puuttuvat tiedot arviointiohjelman laatijoiden pätevydestä (YVA-asetus 3 § 7 kohta). Arviointiohjelman luvussa 3.1 (s. 14) todetaan, että arviointiohjelman on laatinut ÅF-Consult Oy, jolla on ollut käytettävissään ympäristö- ja teknisen alan asiantuntijoita. Arviointiselostuksessa tulee tarkemmin esitellä hankkeesta vastaava yritys ja sen toiminta sekä työhön osallistuvien konsulttitoimistojen ja asiantuntijoiden referenssit.

Yhteenveto ja ohjeet jatkotyöhön

Arviointiohjelmassa on esitetty pääosin ne tiedot, joita YVA-lain ja -asetuksen mukaan arviointiohjelmassa tulee esittää. Tietoja ympäristövaikutuksia koskevista laadituista ja suunnitelluista selvityksistä sekä aineiston hankinnassa ja arvioinnissa käytettävistä menetelmistä ja niihin liittyvistä oletuksista ei kuitenkaan ole kaikilta osin esitetty. Yhteysviranomaisen on tässä lausunnossa edellyttänyt tarkennuksia ja selvitysten laajentamista.

Hankkeesta vastaava selvittää hankkeen ja sen vaihtoehtojen vaikutukset arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen lausunnon pohjalta sekä laatii ympäristövaikutusten arviointiselostuksen. Hankkeesta vastaavan tulee huomioida myös lausunnonantajien arviot tarpeellisessa laajuudessa.

Arviointiselostuksessa tulee esittää selvitys siitä, miten yhteysviranomaisen lausunto ohjelmasta on otettu huomioon.

Arviointiselostuksessa tulee esittää selvityksissä käytetty lähtöaineisto ja arviointimenetelmät ja tuoda esille mahdolliset lähtötietoihin ja arviointimenetelmiin sisältyvät epävarmuustekijät ja niiden vaikutukset arviointituloksiin.

YVA-menettelyn keskeisenä tavoitteena on ehkäistä haitallisten ympäristövaikutusten syntymistä. Haitallisten vaikutusten ehkäiseminen on hankkeen elinkaaren eri vaiheisiin liittyvää toimintaa, jolla estetään, vähennetään tai korjataan hankkeesta aiheutuvia riskejä ja haitallisia ympäristövaikutuksia. Arviointiselostuksessa on YVA-asetuksen mukaisesti esitettävä ehdotus toimiksi, joilla vältetään, ehkäistään, rajoitetaan tai poistetaan tunnistettuja merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia sekä ehdotus seurantajärjestelyistä.

Arviointiselostuksen tulee olla havainnollinen ja ymmärrettävä siten, että eri vaihtoehtojen vertailu on mahdollista. Selostukseen tulee liittää myös havainnollinen, yleistajuinen ja ytimekäs yhteenveto arvioinnista ja sen tuloksista.

LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄOLO

Yhteysviranomaisen lausunto on nähtävillä virka- tai aukioloaikoina Oulu 10:ssä (Torikatu 10), Oulun kaupungin pääkirjastossa (Kaarlenväylä 3), Koskelan kirjastossa (Tullimiehentie 4), Kaijonharjun kirjastossa (Kalevalantie 5), Puolivälinkankaan kirjastossa (Mielikintie 5), Myllyjojan kirjastossa (Karvarin aukio 11) ja Tuiran kirjastossa (Valtatie 47) sekä ELY-keskuksen kirjaamossa (Veteraaninkatu 1, Oulu). Lausunto on nähtävillä myös ELY-keskuksen internet-sivulla osoitteessa: www.ymparisto.fi/oulunenergiaoylajittelulaitosYVA.

ELY-keskus lähettää yhteysviranomaisen lausunnon sekä kopiot annetuista lausunnoista hankkeesta vastaavalle. Alkuperäiset lausunnot säilytetään ja arkistoidaan ELY-keskuksessa. Yhteysviranomaisen lausunto lähetetään tiedoksi niille tahoille, joilta on pyydetty lausunto arviointiohjelmasta.

SUORITEMAKSU JA PERUSTELUT SEKÄ OIKAISUVAATIMUS

Maksu 8 000,00 euroa (alv 0 %)

Maksu määräytyy valtion maksuperustelain (150/1992) nojalla annetun, 1.1.2017 voimaan tulleen valtioneuvoston asetuksen (1554/2016) liitteen perusteella ELY-keskusten maksullisista suoritteista vuonna 2017. Liitteen taulukon mukaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa tarkoitetusta lausunnon arviointiohjelmasta tavanomaisessa hankkeessa (11-17 työpäivää) veloitetaan suoritehinnan mukaisesti 8 000 euroa.

Laskun lähettäminen

Lasku lähetetään myöhemmin valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Oikaisun hakeminen maksuun

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että lausunnon perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua ELY-keskukselta. Lausunnon liitteenä on ohje maksua koskevan oikaisuvaatimuksen tekemiseen.

Yksikön päällikkö
Ympäristönsuojelu

Juhani Kaakinen

Ylitarkastaja

Heli Törrö

JAKELU Oulun Energia Oy

TIEDOKSI Suomen ympäristökeskus
Oulun kaupunki
Oulun seudun ympäristötoimi
Oulun kaupungin yhdyskuntalautakunta
Pohjois-Pohjanmaan liitto
Pohjois-Suomen aluehallintoviraston peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualue
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes
Elintarviketurvallisuusvirasto Evira
Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi
Oulu-Koillismaan pelastuslaitos
Luonnonvarakeskus
Museovirasto
Pohjois-Pohjanmaan museo
Kiertokaari Oy
Oulun Vesi liikelaitos
Kemira Chemicals Oy
Eastman/ Taminco Finland Oy
Air Liquide Finland Oy
Laanilan Voima Oy
Suomen Luonnonsuojeluliiton Pohjois-Pohjanmaan piiri ry
Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry
Oulun luonnonsuojeluyhdistys ry
Kuivasjärven Seutu (Kuivasjärven pienkiinteistöyhdistys ry)
Haapalehdon Omakotiyhdistys ry
Hintan-Parkkisenkankaan Pienkiinteistöyhdistys ry
Iskon-Pyykösjärven Seudun Omakotiyhdistys ry
Oulun Omakotiyhdistys ry
Puolivälinkankaan Pienkiinteistöyhdistys ry
Puolivälinkankaan suuralueen asukas-yhdistys ry

LIITTEET (hankkeesta vastaavalle):

Maksua koskeva oikaisuvaatimusosoitus
Arviointiohjelmasta esitetyt lausunnot

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument har godkänts elektroniskt

Hyväksyjä Kaakinen Juhani 13.10.2017 08:08

Esittelijä Törtö Heli 12.10.2017 14:11

MAKSUA KOSKEVA OIKAISUVAATIMUSOSOITUS

Viranomainen, jolta oikaisua vaaditaan

Jos maksuvelvollinen katsoo, että maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, hän voi vaatia siihen oikaisua **Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselta**.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on toimitettava Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle kuuden (6) kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.

Oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava:

- 1) oikaisua vaativan nimi, asuinpaikka ja postiosoite
- 2) ELY-keskuksen päätös, jonka maksua vaaditaan muutettavaksi, alkuperäisenä tai kopiona
- 3) vaatimus maksun muuttamiseksi
- 4) oikaisuvaatimuksen perustelut

Oikaisuvaatimus on vaatimuksen tekijän tai vaatimuksen muun laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Jos ainoastaan laatija on allekirjoittanut oikaisuvaatimuksen, siinä on mainittava myös laatijan nimi, asuinpaikka ja postiosoite.

Oikaisuvaatimuksen perille toimittaminen

Oikaisuvaatimus on toimitettava ELY-keskuksen kirjaamoon. Omalla vastuullaan oikaisuvaatimuksen voi lähettää myös postitse, lähetin välityksellä, telekopiona tai sähköpostitse. Oikaisuvaatimus on toimitettava niin ajoissa, että se on perillä oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Oikaisuvaatimuksen toimittamisesta telekopiona tai sähköpostitse säädetään tarkemmin sähköisestä asiointista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003).

Yhteystiedot

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

käyntiosoite:	Veteraanikatu 1, OULU
postiosoite:	PL 86, 90101 OULU
puhelin:	0295 038 000
telekopio:	08 816 2869
sähköposti:	kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument har godkänts elektroniskt

Hyväksyjä Kaakinen Juhani 13.10.2017 08:08

Esittelijä Törttö Heli 12.10.2017 14:11